

KAMNIŠKI OBČAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE KAMNIK

LETO VI/1967 ● ŠTEVILKA 7

OKTOBER

CENA 50 S. DIN

KAKO SMO GOSPODARILI V PRVEM POLLETJU POVPREČJE OSEBNIH DOHODKOV V ŠKODO SKLADOV

Osrednja tema se je občinske skupščine, bila je 14. septembra 1967, je bila analiza polletnega gospodarjenja v naši občini. Odborniki skupščine so prejeli obširno in podrobno poročilo o gibanju gospodarstva v prvem polletju in analizo periodičnih obračunov delovnih organizacij iz gospodarstva za prvo polletje, ki ga je napravila Služba družbenega knjigovodstva. Građivo je tako obsežno, da bi bilo težko v tem sestavku podrobno obravnavati vse elemente, ki opozarjajo na rezultate gospodarjenja v prvem polletju. Zato se bomo omejili le na nekatere najbolj pomembne.

V poročilu o gibanju gospodarstva v prvem polletju, ki so ga pripravile občinske strokovne službe, je rečeno, da med najbolj značilne elemente gibanja gospodarstva v tem obdobju sodijo umiritev povpraševanja na trgu, nadaljnje zmanjšanje stopnje rasti proizvodnje in težnja po zmanjšanju izvoza. Zadnje dva elementa, ob katerih so se odborniki občinske skupščine tudi največ ustavili, kažeta, da ocene o gibanju gospodarstva v prvih šestih mesecih letošnjega leta nikakor ne morejo biti preveč optimistične. Na to opozarjajo tudi podatki, da se je npr. celotni dohodek od lanskega prvega polletja povečal le za 8,5 %, kar gre v glavnem na račun večjih porabljenih sredstev, da bi bil neto produkt, oziroma narodni dohodek dosežen le z 99,6 % lanskega realizacije v istem obdobju in da smo izvozili le 83,4 % lanske leto dosežene vrednosti. Ob vseh teh rezultatih so se neto osebni dohodki v masi povečali za 12,8 %. To gre v glavnem na račun sredstev za razširjeno reprodukcijo, oziroma na račun sredstev, ki bi jih kolektivi lahko namenili za modernizacijo proizvodnje. Medtem ko je bilo v lanskem prvem polletju razmerje med osebnimi dohodki in skladi 66:34, pa se je letos poslabšalo na 72:28 v škodo skladov. Ostali dohodek za sklade, ki ostaja med letom nerazporejen in ga gospodarske organizacije uporabljajo v obratne namene, je tudi za preko 17 % manjši kot v lanskem prvem polletju.

Stagnacija in celo poslabšanje rezultatov poslovanja je zabeleženo v industriji in gradbeništvu, medtem ko so vse ostale gospodarske dejavnosti zaznamovale porast narodnega dohodka kot tudi dohodka za razdelitev.

Plan izvoza je bil letos postavljen nekoliko nižje od lanskega in

je bil realiziran v prvem polletju z 48,4 %. V primerjavi z enakim obdobjem lani pa je izvoz manjši kar za 16,6 %. Najmočnejši izvoznik je še vedno »Stol«, ki mu je kljub močni konkurenciji in zmanjšanju izvoza v nekatere države uspelo povečati izvoz za 18,1 %.

Število zaposlenih se je v prvem polletju letos povečalo le za 0,5 %. V industriji pa je zaposlenih povprečno enako število delavcev kot v prvem polletju lani.

Povprečni osebni dohodki na zaposlenega so ostali enak povprečnim dohodkom v lanskem letu, ozir. so se v primerjavi s prvim polletjem 1966 povečali za 7,7 %. V industriji so se osebni dohodki povečali za 4,5 % glede na enako obdobje lani, ozir. za 0,5 % glede na celotno povprečje. Nekateri kolektivi so morali zaradi slabših poslovnih rezultatov znižati osebne dohodke pod lanske leto raven. Najbolj je bilo to opaziti pri Titanu (79,4 % lanskega povprečja) in v Svilanitu (90,6 % lanskega povprečja). Povprečni izplačani mesečni osebni dohodki na zaposlenega so znašali v gospodarstvu v prvem polletju 74.800 S dinarjev, medtem ko je republiško povprečje 83.200 S di-

narjev. Ali pa neto produkt na delavca, ki je znašal v republiki v prvem polletju 1.265.400 S dinarjev, je znašal v naši občini le 997.600 S dinarjev. V industriji so v pogledu neto produkta na delavca nad republiškim povprečjem Rudnik kaolina Črna, Industrijski kombinat Svit in industrija pohišta »Stol«. Mišljeno je seveda povprečje v lastni panogi. Po izplačanih mesečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega pa so nad republiškim povprečjem v lastni panogi Rudnik kaolina Črna z 31 %, industrija pohišta Stol s 3 % in tovarna usnja Kamnik s 15 %.

Zanimiva je tudi primerjava lanske strukture neto produkta ozir. narodnega dohodka o gospodarstvu z letošnjo. Medtem ko sta industrija in rudarstvo lanske leto ustvarila 80,2 % celotnega neto produkta s področja gospodarstva, je v letošnjem letu v prvem polletju padel ta procent na 77,3 %, povečal pa se je delež družbenega sektorja obrti od lanskih 8,6 na 10,9 %, in trgovina od lanskih 6,4 na 7,2 %. Tudi delež neto produkta v gradbeništvu je padel od 2,4 v lanskem polletju na 1,7 v letošnjih prvih 6 mesecih.

Odborniki občinske skupščine so v razpravi opozorili tudi na znatno izboljšanje situacije v Titanu in v Tovarni kovanega orodja. Rezultati prvega polletja kažejo, da sta se oba kolektiva zelo zavzela za izboljšanje svojih poslovnih rezultatov in se čedalje uspešneje prilagajata pogojem, ki jih narekuje tržišče. Odborniki so opozorili tudi na vprašanje povečevanja osebnih dohodkov v nekaterih kolektivih, ki za to nimajo nikakršne osnove v rezultatih gospodarjenja. Osebnih dohodkov bi bilo treba v prihodnje v večji meri uskladiti z ekonomskimi rezultati nosameznega kolektiva. Takšno gibanje gospodarstva, ki teži k porastu osebnih dohodkov, hkrati pa k znižanju nove ustvarjalne vrednosti na zaposlenega, ne more pomeniti dobrega gospodarjenja.

Občinska skupščina se je zato odločno zavzela za povečanje produktivnosti in proizvodnje sloh. Nikakor pa se ni moč strinjati s težnjo nekaterih kolektivov po zmanjševanju obsega proizvodnje, še manj pa z zmanjševanjem produktivnosti.

Hitrejše prilagajanje zahtevam tržišča in močnejše prizadevanje za uveljavljanje smotrov reforme sta glavna elementa, ki naj vodita delovne kolektive k usmerjanju gospodarjenja v drugi polovici leta.

—lj

O organiziranju in delu organizacije Zveze komunistov v občini Kamnik

Občinski komite ZK je na svoji seji dne 22. septembra 1967 sprejel predlog sklepa o organiziranju in delu organizacije Zveze komunistov v občini Kamnik in ga dal v javno razpravo. Dokončno bo sklepala o predlogu Občinska konferenca ZK na svoji prvi seji konec oktobra 1967, upoštevajoč mnenje in predloge, ki bi jih v tem času dale organizacije in posamezniki.

Namen uveljavljanja sklepov o organiziranju ZK v občini Kamnik je, vspodbuditi vsa tista prizadevanja v ZK in družbi, ki težijo k preobrazbi organizacije ZK v sodobno organizacijo ZK, ki bo z večjo in kvalitetnejšo aktivnostjo svojega članstva lahko uspešneje delovala znotraj samoupravnih mehanizmov, uresničujoč s tem svojo družbenopolitično in idejno vlogo.

Z reorganizacijo Zveze komunistov v naši občini moramo spodbuditi in uveljaviti vsa tista prizadevanja v naši organizaciji, ki težijo k njeni preobrazbi v sodobno in učinkovito organizacijo, da bo delovala kot organizirana idejnopolitična sila s polno iniciativno posameznika znotraj družbenih struktur v boju za nadaljnji razvoj socialističnih družbenih odnosov in samoupravljanja.

Organiziranost Zveze komunistov v naši občini usklajujemo s

sklepi Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije o spremembah v načinu in oblikah organiziranja Zveze komunistov ter s sklepi osme seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Organizacija Zveze komunistov v naši občini se po IV. plenumu CK ZKJ v polni meri vključuje v javno razpravo o reorganizaciji ZK, sprejema sklepe in stališča ter jih v skladu z razmerami v or-

ganizaciji naše občine tudi v praksi uveljavlja.

V naših dosedanjih prizadevanjih za preobrazbo ZK so bila vidna predvsem prizadevanja za združevanje manjših osnovnih organizacij ZK v večje. V naslednjem obdobju moramo uveljaviti take oblike organiziranja in delovanja ZK, v katerih bo prišla laže do izraza zlasti vsebinska preobrazba organizacije. V delovanju ZK moramo uveljaviti vse tiste pozitivne težnje, ki so bile v razpravah o reorganizaciji ZK izredno poudarjene. V ta namen sprejema organizacija ZK v naši občini naslednje sklepe:

I.

— Vsa prizadevanja članstva, vodstev in organizacij ZK morajo biti usmerjena k nadaljnji krepitvi in uveljavljanju samoupravljanja in socialističnih družbenih odnosov.

(Nad. na 2. strani)

O organiziranju in delu organizacije ZK v občini Kamnik

(Nad. s 1. strani)

nosov v komuni, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij tako, da se bo v polni meri uveljavljal proizvajalec in občan kot činitelj ustvarjanja in odločanja. Svojo družbeno vlogo uresničuje organizacija ZK v občini znotraj samoupravnih mehanizmov z idejnopolitičnim delovanjem svojih članov, za kar se v občini, krajevni skupnosti in delovni organizaciji ustrezno organizira in med seboj povezuje.

— Organizacijo ZK v občini moramo organizacijsko in kadrovsko okrepiti in jo kot idejnopolitično silo usposobiti, da bo v našem okolju znala in hotela pravočasno odkriti in idejnopolitično analizirati vse idejne tokove, njihove nosilce in vsa tista družbena protislovja in probleme, ki povzročajo zastoje ali nerazumevanja poti in smeri našega razvoja. Z idejnopolitičnim delom, v katerem bodo prevladovali argumenti in znanje, mora v svoji revolucionarni akciji uveljavljati vse progresivne težnje in tokove, ostro pa se mora ZK zoperstavljati vsem tistim činiteljem, ki ne delujejo v prid našemu razvoju. Tako aktivnost morajo komunisti uveljavljati znotraj samoupravnih mehanizmov, zlasti pa v SZDL, sindikatu, ZB, ZMS in drugih družbenopolitičnih organizacijah.

— Uveljavljati moramo enotno organizacijo ZK v občini na osnovi enotnih idejnopolitičnih izhodišč ZK, skupnega sprejemanja pomembnih sklepov in idejnopolitičnega delovanja za uveljavljanje sprejetih stališč v našem okolju. Potrebna nam je akcijska enotnost ZK, ki bo izključevala zapiranje organizacij ZK v svojo sredino. V tem smislu bo izredno pomembno stalno delovanje občinske konference, njenih komisij in občinskega komiteja.

— Občinska organizacija ZK se s svojo aktivnostjo v javnih razpravah o stališčih in predlaganih sklepih CK ZKS in CK ZKJ ter s svojo aktivnostjo pri uveljavljanju le-teh po sprejetju vključuje v celotno organizacijo ZK. V tej aktivnosti sodelujejo vse organizacije in vodstva ZK v občini, kot oblika dela pa se morajo pri tem uveljavljati predvsem komisije organizacij in komisije občinske konference. Pri svojem delu se komisije opirajo na sklepe in zaključke vodstva ZK ter na samostojne idejnopolitične analize problemov, pojavov in gibanj v družbi, tako da vključujejo v svoje delo celotno napredno misel in akcijo v družbi. S tem namenom sodelujejo komisije tudi z drugimi ustreznimi organizacijami in organi.

— Vodstva ZK v občini so dolžna s svojo idejnopolitično aktivnostjo z različnimi oblikami dela (komisije, aktivni posvetovanja, redni sestanki, konference itd.) in usmerjanjem krepiti povezovanje s članstvom, tako da upoštevajo njegove pobude in predloge, potem pa, ko so stališča in sklepi sprejeti, jih s članstvom z vsoto odgovornostjo in idejnopolitično aktivnostjo uveljavljati.

— Zoperstaviti se moramo napačnim pojmovanjem demokratičnih odnosov v ZK, ki podcenjujejo pomembnost akcijske in idejno-politične enotnosti, kar se kaže v praksi pri sprejemanju sklepov, za katere nihče ne odgovarja.

Prav tako pa imamo opravka z birokratsko konzervativnimi sila-

mi znotraj in zunaj ZK, ki jim je v napoto predvsem demokratični razvoj družbe in ZK. Ti podcenjujejo moč in sposobnost ZK v njegovi orientaciji uveljavljanja idejnopolitičnega boja v usmerjanju našega razvoja.

— Z reorganizacijo ZK moramo dvigniti idejnopolitični nivo članstva ZK. Idejnopolitično izobraževanje moramo vključevati v vsakodnevno politično delo, ki zahteva večjo raven znanja in idejne zrelosti komunistov za njihov odprt politični idejni boj v reševanju družbenih problemov z uveljavljanjem stališč in pogledov.

— Za idejnopolitično izobraževanje članstva je potrebno načrtno in organizirano delo, v katerega moramo vključiti celotno organizacijo in vodstva, zlasti pa Delavsko univerzo in druge izobraževalne ustanove.

— Da bi ZK v občini lahko uveljavljala svojo vlogo, moramo težiti k spremembi strukture članstva ZK, tako da bomo v organizacijo vključili več neposrednih proizvajalcev, inteligence, zlasti pa mladine. Med kriteriji za sprejem v ZK moramo poleg politično moralnih kvalitete posameznika upoštevati njegov odnos do politike in stališč ZK ter njegovo pripravljenost za aktivno delovanje pri uveljavljanju smotrov in ciljev ZK.

II.

1. Organizacija ZK v občini Kamnik deluje kot enotna organizacija,

ki v svoje delovanje vključuje vsa vodstva in organizacije ZK v komuni, v delovnih organizacijah in v krajevnih skupnostih. Vključuje pa tudi vse druge oblike dela članstva in vodstev ZK kot so: komisije, aktivni posvetovanja, seminarji, študijske, delovne skupine ipd.

2. Člani ZK uveljavljajo, kot to določa statut ZKJ,

del pravic in dolžnosti v oblikah stalnega organizacijskega povezovanja v delovni organizaciji ali na terenu ter v drugih oblikah organiziranja komunistov.

Poleg svoje aktivnosti v organizaciji ZK, v kateri je vključen, se je vsak član ZK po svoji sposobnosti dolžan organizirano in aktivno prizadevati za uresničevanje smotrov in politike ZKJ v sredini, kjer dela in živi: v delovni organizaciji, krajevni skupnosti in na terenu ter širši teritorialno politični skupnosti, povsod tam in na tistih področjih družbenega dela in življenja, kjer je potrebna organizirana aktivnost komunistov. Tako usmerjen član ZK se vključuje v ustrezajoče oblike dela. V skladu s svojimi možnostmi in funkcijami, ki so mu zaupane, mora sodelovati tako pri oblikovanju stališč in sklepov kakor tudi pri njihovem uveljavljanju in uresničevanju.

3. Vodstveno telo občinske organizacije ZK je občinska konference.

Člani občinske konference se volijo na volilnih sestankih organizacij ZK po ključu in načinu, ki ga za vsake volitve članov konference sprejme Občinska konference ZK v prejšnjem sestavu.

Občinska konference ZK se voli vsako drugo leto in deluje v svojem mandatnem obdobju v stalnem sestavu, sestaja se po potrebi. Sklicuje pa jo Občinski komite ZK po svoji iniciativi ali na predlog članstva organizacij, vodstev

in članov konference. Konferenco vodi delovno predsedstvo, ki ga konference izvoli ob začetku vsake svoje seje.

Konferenca sprejme o načinu svojega delovanja poseben poslovnik.

Konferenca razpravlja in sklepa o važnejših družbeno-političnih vprašanih v občini ter s svojimi sklepi in stališči usmerja delo ZK v občini.

Konferenca voli občinski komite kot svoj izvršni organ in daje smernice za njegovo delo, voli sekretarja občinskega komiteja, revizijsko in kontrolno komisijo.

Konferenca v skladu z nalogami in potrebami formira svoje stalne in občasne komisije, imenuje jedra komisij in njene predsednike.

4. Občinski komite deluje v okviru smernic in sklepov občinske konference,

v skladu s določili statuta ZKJ, sprejetih nalog in politike, sprejete na kongresih in plenarnih CK ZKJ in CK ZKS; koordinira delo komisij in pripravlja seje občinske konference.

Občinski komite se sestaja po potrebi. Seje občinskega komiteja sklicuje sekretar občinskega komiteja.

Število članov občinskega komiteja določi občinska konference na prvi seji v svojem mandatnem obdobju, ko voli občinski komite. Občinski komite lahko za uresničevanje posameznih nalog in za proučevanje družbenih in idejnopolitičnih vprašanj ustanavlja stalne ali občasne komisije in delovne skupine.

Občinski komite mora tekoče spremljati izvajanje sklepov in stališč občinske konference in drugih forumov in vodstev ZK v širših družbenopolitičnih skupnostih. Za izvajanje sklepov sprejema v skladu s statutom in tem sklepom ustrezne organizacijske in druge ukrepe. O svojem delu in o uresničevanju sklepov poroča občinski konferenci.

V svojem delu posveča občinski komite posebno pozornost organiziranju najširše razprave pred sprejetjem stališč in sklepov, ko pa so sklepi in stališča sprejeta, je dolžan vztrajati na njihovem uveljavljanju.

Občinski komite mora sproti spremljati in analizirati družbenopolitična gibanja in idejne poglede, o zavzetih stališčih pa obveščati organizacijo ZK v občini. Razviti mora ustrezne oblike informiranja, pri čemer so dolžna sodelovati vsa vodstva ZK, prav tako pa posamezni člani ZK, zlasti kadar gre za vprašanja, ki so pomembna za delo in idejni vpliv Zveze komunistov.

5. Kot njen sestavni del deluje v organizaciji ZK v občini Kamnik organizacije ZK v delovnih organizacijah in organizacije ZK na terenu. V teh organizacijah so člani ZK stalno organizacijsko povezani, kjer vršijo le del statutarne dolžnosti in uveljavljajo le del svojih pravic, aktivno pa se vključujejo tudi v druge oblike aktivnosti ZK v delovnih organizacijah, kjer delujejo in na terenu, kjer živijo, ter v občini ne glede na to, kje so formalno povezani.

Praviloma se ustanovljajo organizacije ZK le v tistih delovnih organizacijah, kjer dela večje število članov ZK, zlasti na mestnem področju Kamnika, kjer prebiva večina članov ZK v občini.

Organizacije ZK v delovnih organizacijah so se dolžne ukvarjati

z družbenopolitičnimi problemi svoje delovne organizacije z uveljavljanjem intencij reforme in podobnim. Poleg vključevanja svoje neposredne aktivnosti za uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov, nagrajevanja po delu in podobnega v svoji delovni sredini pa se mora članstvo teh organizacij aktivno vključiti v vsi drugi idejnopolitični aktivnosti organizacije ZK v občini z vključevanjem v vse druge oblike organizirane dejavnosti ZK na terenu.

Organizacije ZK delujejo v delovnih organizacijah:

V podjetju Kamnik, Titan, Svit, Usnje in Svilanit. O tem, v katerih delovnih organizacijah so pogosti in potrebe za delo organizacije ZK, razpravlja občinski komite po predhodnih posvetovanjih s članstvom, dokončno odločitev pa sprejme konference.

Organizacije ZK v delovnih organizacijah vključujejo naslednje število članov:

Zap. št.	Del. organizacija	Število članov
1.	Podjetje Kamnik	71
2.	Titan Kamnik	33
3.	Svit	28
4.	Usnje	24
5.	Svilanit	22

Te organizacije vključujejo vse člane ZK, ki so zaposleni v omenjenih delovnih organizacijah in prebivajo v Kamniku in njegovi bližnji okolici. Člani ZK, ki živijo v krajevnih skupnostih izven Kamnika, kjer se formirajo samostojne organizacije ZK, se vključujejo le tam, dolžni pa so sodelovati tudi v organizaciji ZK v svoji delovni organizaciji, kadar le-ta razpravlja o vprašanih, ki zadevajo njihovo delovno organizacijo.

Organizacije ZK v delovnih organizacijah sprejemajo politične ocene in stališča o vsebini in smereh idejnopolitičnega delovanja komunistov na svojih konferencah. Konferenca izvoli sekretariat in sekretarja, ki skrbita za izvrševanje sprejetih sklepov in pripravljanje konference.

Krajevne organizacije so dolžne obravnavati idejnopolitične probleme kraja, občine in širših družbenopolitičnih skupnosti ter se s svojo aktivnostjo vključiti v družbenopolitično življenje kraja. Posebno pomembna je aktivna prisotnost članstva v krajevni skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah kraja.

V občini delujejo naslednje Krajevne organizacije:

— Krajevna organizacija ZK Kamnik mesto vključuje poleg že vključenih članov ZK iz prejšnjih manjših osnovnih organizacij še člane ZK kulturnoprosvetnih in zdravstvenih delavcev.

Ta organizacija lahko deluje v dveh ali več oddelkih. Člani oddelka volijo sekretarja oddelka. Oddelki lahko izvršujejo nekatere statutarne obveznosti.

— Krajevna organizacija ZK Duplica vključuje člane ZK, ki živijo na območju krajevne skupnosti Duplica, Šmarca, Volčji potok in člane, ki so zaposleni v podjetju Stol in Kovano orodje.

— Krajevne organizacije ZK Tuhinj vključujejo vse člane ZK,

(Nad. na 3. strani)

LETNE KONFERENCE ORGANIZACIJ ZK V KAMNIŠKI OBČINI

Te dni tečejo v kamniški občini konference osnovnih organizacij ZK. Doslej so imeli konference komunisti v organizaciji ZK na Duplici, v Kamniški Bistrici, Tuhinju in v Svitlu. Ostale konference pa bodo še ta mesec. Na konferencah komunisti razpravljajo o svoji vlogi pri nadaljnjem

razvoju komunalnega sistema in pri realizaciji smotrov družbeno ekonomske reforme, o aktualnih zunanjepolitičnih vprašanjih in o organiziranosti ZK v občini; poleg tega pa volijo člane bodoče občinske konference ZK, ki se bo sestala konec oktobra in nova vodstva krajevnih organizacij ZK, oziroma

organizacij ZK v delovnih organizacijah.

Organizacijsko tehnični del reorganizacije ZK so komunisti v kamniški občini izvedli že maja letos. Tako je sedaj v občini 5 krajevnih organizacij ZK (Kamnik, Komenda, Tuhinj, Duplica in Stranje) in 5 organizacij ZK v delovnih organizacijah (Svit, Kamnik, Tovarna usnja, Titan in Svilanit).

Zato so sedanje razprave komunistov namenjene predvsem vsebinskemu delu reorganizacije ZK, zlasti aktivnosti komunistov v samoupravnem mehanizmu komune. Z izvolitvijo občinske konference

ZK kot najvišjega organa ZK v občini, bo dana večja možnost članom ZK, da prek sodelovanja v sami konferenci ali v njenih komisijah izoblikujejo svoja stališča in dajejo pobude za družbenopolitično aktivnost. Vsekakor pa so dosežanje razprave jasno pokazale, da delovanje s pozicij odločanja v novih oblikah ZK nima mesta, pač pa je treba močneje uveljaviti oblikovanje idejnih osnov za razvoj samoupravljanja, skratka, komunisti naj uveljavijo svoja stališča z aktivnim reševanjem perečih vprašanj v samoupravnih organih.

F. S.

Slovo od mladincev - vojaških obveznikov

Občinski komite ZMS Kamnik je v svoj program dela vključil tudi poslovilne dneve v obliki razgovora mladincev, ki odhajajo na odslužbo kadrovskega roka.

Prvi tak razgovor je bil organiziran meseca septembra 1966. leta. Žal je letos spomladi razgovor odpadel, a delo je zaživel spet v jeseni po zamenjavi predsednika Občinskega komiteja. Poslovilni dan v avgustu je veljal le za manjšo skupino mladincev, ki so ravno takrat odhajali v vojsko, septembra pa se je razgovor ponovil, saj je odšla na odslužbo kadrovskega roka večja skupina. Razgovor je bil organiziran nekaj dni pred odhodom, tako da so bili zbrani skoraj vsi vojaški obvezniki ali okoli 90 % mladincev, ki so bili vpoklicani v JLA. Sprejemu so prisostvovali sekretar Občinskega komiteja ZKS Kamnik Jože STEH, sekretar Občinske konference SZDL tov. Franc SVETELJ, predsednik Občinskega sindikalnega sveta tovariš Vinko DOBNIKAR, uslužbenec Oddelka za narodno obrambo tov. Ivan KRŽNIK in člani sekretariata Občinskega komiteja ZMS Kamnik.

Razgovor je začel predsednik Občinskega komiteja ZMS Kamnik tovariš Srečo KRMAVNAR. Mladincem je razložil, da so prišli v tisti čas svojega življenja, ko se morajo naučiti vojaških veščin, da se bodo znali boriti proti sovražniku, če prestopi naše meje. Poleg tega pa pomaga naša armada tudi pri izgradnji socializma, saj sodeluje v raznih akcijah od graditve cest do pomoči pri naravnih katastrofah.

Nato je spregovoril v imenu družbenopolitične organizacije sekretar Občinskega komiteja ZKS tovariš Jože STEH, ki je mladincem pojasnil značaj JLA. Dejal je, da ima naša vojska predvsem obrambni značaj, saj bo po potrebi samo branila naše ozemlje, a da ne bo nikoli izstopila kot napadalec na drugo ozemlje. Dotaknil se je tudi bratstva in enotnosti naših narodov, ki je vzklilo iz NOB in se mora še naprej gojiti, kajti v vojski so mladinci vseh narodnosti, do katerih morajo imeti enake odnose, saj bodo dosegli dobre uspehe le s skupnimi moči. Na koncu pa je spregovoril še tovariš Ivan KRŽNIK z Oddelka za narodno obrambo, ki jim je dal

predvsem praktične nasvete o odhodu in bivanju v JLA.

Mladincem so potem na razna vprašanja o JLA odgovarjali prisotni člani. Le na vprašanje, ki je vsakega najbolj zanimalo, kam bo kdo odšel na odslužbo, niso mogli odgovoriti. Po razgovoru je bila manjša zakuska z medsebojnim spoznavanjem. Fantje so zapeli nekaj slovenskih pesmi in se zadovoljni razšli.

Vsem so prisotni gostje zaželeli srečno pot, zadovoljno bivanje v JLA in ponovno snidenje čez 18 mesecev.

S. K.

Sindikalna delegacija Japonske v Kamniku

V drugi polovici septembra je Kamnik obiskala 3-članska delegacija najmočnejše organizacije japonskih sindikatov. Z družbenopolitičnimi delavci naše občine so se gostje pogovarjali o samoupravnem sistemu v komuni. Posebej jih je zanimalo delovanje in sploh pomen krajevnih skupnosti, ki jih pri njih ne poznajo.

Predstavniki japonskih sindikatov so nato obiskali tovarno kovačnega orodja v Šmarci, kjer so jih

predstavnik delavskega sveta, predsednik sindikalne podružnice in direktor podjetja seznanili z vlogo proizvajalca pri gospodarjenju v delovnem kolektivu in z dosedanjimi uspehi na področju samoupravljanja.

Gostje so bili z obiskom in razgovori v naši občini zelo zadovoljni, ker so se seznanili z neposrednim življenjem in delom našega delovnega človeka.

-lj

O organiziranju in delu organizacije ZK v občini Kamnik

(Nad. z 2. strani)

ki prebivajo na tem območju. Zaradi velike krajevnosti razsežnosti te organizacije deluje v dveh oddelkih, ki imata sekretarja, celotna organizacija pa svoje vodstvo, sekretariat, sekretarja, konferenco in skupne oblike dela.

Krajevna organizacija ZK Stahovica vključuje vse komuniste, ki živijo na območju krajevnih skupnosti Kamniška Bistrica, Godič in Črna.

Krajevna organizacija ZK Komenda vključuje vse komuniste, ki živijo na tem območju.

Krajevne organizacije ZK po številu članov:

Zap. št.	Kraj. organiz.	Število članov
1.	Kamnik mesto (z dvema oddelkoma)	198
2.	Duplica	88
3.	Tuhinj	42
4.	Stahovica	33
5.	Komenda	15

Konferenca krajevnih organizacij izvoli sekretariat in sekretarja. Sekretariat konference pripravlja sestanke in skrbi za izvajanje programa in sklepov konference.

Krajevne organizacije in njena vodstva lahko za proučevanje problemov in izvajanje nalog formirajo stalne in občasne komisije, aktivne, posvetovanja in druge oblike aktivnosti in delovanja članstva.

Krajevne organizacije vključujejo v razne oblike delovanja vse komuniste, ki prebivajo na njenem območju ne glede na to, v katero organizacijo so orientacijsko povezani.

Občinska konferenca ima tudi stalne in občasne komisije, ki jih organizira z namenom spremljanja in proučevanja idejne in družbenopolitične problematike na posameznih področjih družbenopolitičnega dela in življenja. Komisije so za svoje delo odgovorne nepo-

sredno občinski konferenci. Pri delu sodelujejo z občinskim komitejem in ustreznimi komisijami CK ZKS in podobnimi organi drugih družbenih organizacij, kar bo prispevalo zlasti h kvalitetnejšemu delu samih komisij in bo krepilo sodelovanje in povezanost članstva ZK z vodstvi organizacij.

Konferenca sprejema sklep o formiranju komisij, imenuje predsednika in jedro posameznih komisij ter potrdi program njihovega dela. Komisija vključuje v svoje delo še druge komuniste po lastni iniciativi in na iniciativo članov ZK ali vodstev organizacij. Za proučitev konkretnih problemov in izdelavo posameznih analiz lahko komisija formira svoje posebne delovne grupe.

Občinska konferenca ima naslednje stalne komisije:

1. Komisija za reorganizacijo in razvoj zveze komunistov.
2. Komisija za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko.
3. Komisija za družbenopolitične odnose in idejnopolične probleme.
4. Komisija za mednarodna ekonomska in politična vprašanja.
5. Komisija za proučevanje problemov z mladino.

Konferenca lahko po potrebi formira še druge stalne ali občasne komisije. Komisije se pri svojem delu opirajo na program dela, ki ga sprejme konferenca, na delo ustreznih komisij pri CK Zveze komunistov in na konkretno problematiko na posameznih področjih družbenega dela in življenja.

Občinska konferenca volji kontrolno in revizijsko komisijo, ki sta ji odgovorni za svoje delo.

Stalne in občasne komisije lahko po potrebi v skladu s programom dela formirajo tudi krajevne organizacije ZK in organizacije ZK v delovnih skupnostih. Te komisije sodelujejo z ustreznimi komisijami občinske konference.

Za izvrševanje svojih nalog in proučevanje družbenih in idejnopoličnih vprašanj lahko formira komisije tudi občinski komite.

Občinska konferenca, občinski komite, komisije in organizacije ZK lahko razvijajo tudi druge oblike delovanja, katerih namen je širše sodelovanje članstva pri izvajanju nalog, oblikovanju in uveljavljanju politike ZK. Med te oblike dela sodijo predvsem aktivni posvetovanja, seminarji, študijske in delovne skupine ter podobno.

Stalni aktivni se ustanavljajo v tistih delovnih organizacijah z večjim številom članov ZK, kjer ni organizacije ZK, problemi pa zahtevajo organizirano idejno politično aktivnost komunistov. Aktivni ZK v delovnih organizacijah vključujejo v svoje delo zlasti vprašanja uveljavljanja samoupravljanja, samoupravnih odnosov in nagrajevanje po delu. S svojim delom lahko aktivni ZK veliko pripomorejo k uveljavljanju vseh tistih stališč in idejnih pogledov, ki pospešujejo v delovnih organizacijah uveljavljanje intencij reforme. Aktivni se morajo zavzeti za odgovornejše delo komunistov v sindikatu.

Aktivni v delovnih organizacijah:

1. Podjetje Stol Kamnik
2. Rudnik kaolina Črna
3. Zavod za rehabilitacijo invalidne mladine
4. Uprava skupščine obč. Kamnik in še v nekaterih drugih manjših delovnih organizacijah.

Aktivni ZK se lahko organizirajo tudi za druga področja družbenega dela in vključujejo komuniste iz večjih delovnih organizacij, ki delujejo na tem področju. (Aktivni članov ZK prosvetnih delavcev).

Člani aktiva izvolijo svojega sekretarja, ki sklicuje aktiv po svoji presoji, na predlog članstva, vodstva organizacije ZK ali občinskega komiteja.

V okviru sprejete politike ZK in sklepov njenih forumov imajo aktivni pravico sprejemati stališča, ki so obvezna za vse komuniste teh aktivov.

Dopisuj v svoj list

Kakšno naj bo v bodoče zdravstveno zavarovanje kmetov?

Izvršni odbor občinske konference SZDL Kamnik je prvega septembra sklical posvetovanje o osnutku novega republiškega zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov.

Namen republiškega zakona je v skladu s temeljnim zakonom točneje opredeliti obseg varstva, o čemer naj odločajo zavarovanci, točneje označiti, kdo naj bo zavarovan s tem zavarovanjem in določiti vire za financiranje tega zavarovanja.

V dosedANJI praksi predstavlja glavni problem: razmerja med obveznostjo financiranja in uživanjem pravic, opredelitev kroga zavarovancev, usklajevanje načela vzajemnosti in samofinanciranja ali zmanjšati obseg zavarovancev ali pa povečati prispevek od katastrskega dohodka.

V razpravi sta sedaj dva osnutka republiškega zakona. Enega je pripravil republiški sekretariat za delo, drugega pa izvršni odbor skupščine republiške skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov. Osnutka precej različno obravnavata posamezna vprašanja. Razlika pa je v glavnem:

— Pojem kmeta

Republiški sekretariat za delo: za potrebe zakona zastopuje le opredelitev kmeta - zavarovanca, zato ni treba določati, kdo je kmet nasploh v družbeno-ekonomskem smislu. **Kmet - zavarovanec je vsak, ki se redno bavi s kmetijstvom, ne glede na dohodek iz tega.** Odločilno je torej delo oziroma dejavnost in ne tudi višina dohodka iz te dejavnosti. Zato ne more biti govora o kakršnemkoli tako imenovanem materialnem cenzusu ali spodnjem limitu kot pogoju za vključitev posameznika v krog zavarovancev kmečkega zavarovanja.

Izvršni odbor republiške skupnosti: kmet je le tisti, ki se redno bavi s kmetijstvom in obenem ustvari vsaj tolikšen katastrski dohodek (npr. vsaj 120.000 S din KD letno), da pokrije z njim vsaj polovico povprečnih življenjskih stroškov.

— Obveznosti občin

RSD: republiški zakon naj določi, da se občina sama lahko odloči po dogovoru s komunalno skupnostjo kmetov, da bo krila izdatke za zdravstveno varstvo nekaterih socialno šibkih oseb na vasi.

IO RSK: republiški zakon naj zaveže občine, da morajo obvezno kriti izdatke za socialno šibke, ostarele kmete.

— obveznosti kmetijskih delovnih organizacij

RSD: kmetijske delovne organizacije naj prispevajo v sklade kmečkega zavarovanja del sredstev iz naslova sezonskega zaposlovanja zasebnih kmečkih proizvajalcev.

IO RSK: kmetijske delovne organizacije naj odvajajo prispevek za zdravstveno zavarovanje ne le od sezoncev, temveč tudi iz naslova kooperacije, arondacije in zakupa zemlje.

— obveznosti »polproletarcev«

RSD: kmetje-delavci, oziroma nekmečki lastniki zemlje, zdravstveno zavarovani v delavskem zavarovanju, ne plačajo prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetov.

IO RSK: Tudi »polproletarci« morajo plačevati prispevek od katastrskega dohodka v sklade kmečkega zdravstvenega zavarovanja, tako da bo vsa zemlja enako obremenjena.

— zdravstveno zavarovanje širših gospodinjskih članov »polproletarcev«

RSD: kmet delavec naj se sam odloči in zaveže za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje svojih širših gospodinjskih ali družinskih članov.

IO RSK: širši gospodinjski člani »polproletarcev« naj bodo obvezno zavarovani v kmečkem zdravstvenem zavarovanju, zato mora kmet-delavec plačevati prispevek za zdravstveno zavarovanje svojih širših gospodinjskih članov.

— obveznosti kooperantov

RSD: kmetje-kooperanti morajo sami odvesti del v kooperaciji ustvarjenega dohodka v sklade kmečkega zdravstvenega zavarovanja.

IO RSK: zakon naj zaveže kmetijske delovne organizacije, da odtrgajo kmetu-kooperantu del dohodka in ga nakažejo skladom zdravstvenega zavarovanja kmetov.

— minimalno zdravstveno varstvo

RSD: imamo dve alternativni: republiški zakon naj opredeli, oziroma naj ne opredeli minimalne-

ga zdravstvenega varstva kmečkega prebivalstva.

IO RSK: za določitev obsega zdravstvenega varstva naj bodo pristojne le skupnosti socialnega zavarovanja kmetov.

Med pogovorom o teh vprašanjih in ob razčiščevanju posameznih mnenj, stališč in predlogov pa je postajalo vse bolj očitno, da nekatere zahteve predstavnikov kmetov-zavarovancev najbrž niso sprejemljive ali pa bodo vsaj težko uresničljive. Posamezne zahteve (npr. obvezna obremenitev občinskih skupščin ali pa kmetov-delavcev še za prispevke v sklade kmečkega zdravstvenega zavarovanja) pa utegnejo biti sporne tudi z ustavnega vidika. Nesprejemljiva je npr. zahteva po postavitvi tolikšnega materialnega cenzusa za status kmeta-zavarovanca, da bi bili izločeni iz zdravstvenega zavarovanja vsi tisti sedanji kmetje-zavarovanci, ki ne bi dosegli tolikšnega katastrskega dohodka in drugih dohodkov iz kmetijstva, da bi krili vsaj polovico povprečnih življenjskih stroškov kmečkega gospodarstva. (Po izračunih bi bilo zaradi tega pogoja izločenih iz sistema zdravstvenega zavarovanja kmetov blizu 70 tisoč sedanjih zavarovanih oseb v Sloveniji).

V razpravi je prevladovalo mnenje, da je predloženi načrt republiškega zakona presplošen in da kot tak ne pomeni bistvenega na-

predka od doseganje zakonske uredbe s tega področja. Konkretne pripombe, izražene na posvetu, so bile v glavnem naslednje:

1. V republiškem zakonu je treba bolje opredeliti pojem zavarovanca in zavezanca prispevka.

2. Določila zakona premalo upoštevajo princip obveznega zavarovanja za vse kategorije zavarovancev, ki prihajajo v poštev.

3. Poenostaviti je treba predpisovanje oz. pobiranje prispevkov za zdravstveno zavarovanje kmetov. Pavšalne prispevke je treba ukiniti in v celoti uvesti procentualne prispevke od dohodka. Administrativni postopek naj bo zmanjšan na minimum (letna potrdila o plačani obveznosti, potrjevanje izkaznic itd.).

4. Obveznosti plačila prispevkov naj se razširijo tudi na kmete, ki so zaposleni v delovnih organizacijah, posedujejo pa določene površine obdelovalne zemlje, seveda tako, da plačajo manjši prispevek. Kot zavezanca prispevka je treba vključiti tudi kmetijske delovne organizacije, ki naj plačujejo prispevke za kmete, katerih zemlja je bila arondirana.

Vse krajevne organizacije SZDL bodo v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi organizirale širša posvetovanja o novem sistemu zdravstvenega zavarovanja kmetov. Zato bi bilo prav, da se vsi prizadeti občani čimbolj aktivno vključijo v te razprave in povedo svoje mnenje. F.S.

Še o samoupravljanju v kamniškem vrtcu

Članek poslanca tov. Svetelja v Kamniškem občanu (VI/1967, št. 5 — julij 1967) obravnava nekatere probleme, ki jih rešujeta svet in uprava zavoda s pomočjo občinskih organov in predstavnikov družbe. Članek ima resno pomanjkljivost: prav nič se ni avtor ustaval ob osnovnih nalogah samoupravljanja in gospodarjenja, zato mi dovolite najprej malo podatkov.

Vrtec deluje že petnajsto leto in daje zavetje 217 otrokom. Dva oddelka vrtca na Zapricah (v Kamniku) in na Duplici imata od ranega jutra do popoldanskih ur 60 otrok zaposlenih staršev. Na Duplici vodita oddelek dve vzgojiteljici in imajo eno snažilko, na Zapricah pa delata dve nekvalificirani vzgojiteljici in tudi snažilka. V matičnem vrtcu je tedaj 160 otrok, zaposlene so tri vzgojiteljice, ena učiteljica, upravnica in dve nekvalificirani vzgojiteljici, od teh ena za določen čas. Ker so otroci predšolske in šolske starostne stopnje, je dovolj dela in problemov z njihovo zaposlitvijo, učenjem itd. Vrtec ima kuhinjo in ekonomijo (vrt, prašičerejo), za kar skrbe kuharica, kuhinjska pomočnica in snažilka. Vrtec pač posluje po vseh normah — ima svoj statut, finančno poslovanje s knjigovodstvom (z nadzorstvom SDK), vzgojno in izobraževalno funkcijo, ekonomsko poslovanje in vzdrževanje. Zato je res smelo presojati, kaj je administrativno in kaj samoupravno poslovanje. Tudi tov. Svetelj se je ustaval samo ob obravnavanju dopisov, o imenovanju članov sveta, vprašanju drobnih odnosov in ob določanju stroškov. — Vzgojno dejavnost vrtca financira sklad za šolstvo, oziroma

ma nova izobraževalna skupnost (letno okoli 21 milijonov starih dinarjev), stroške prehrane in del režije plačujejo starši otrok, nekaj pomenijo tudi lastni dohodki iz ekonomije in brezplačno nadurno delo zaposlenih. Samoupravljanje temelji na aktivnosti delavcev ter na sodelovanju treh zunanjih članov (predstavnikov javnosti in občinske skupščine, šole in staršev).

Zakaj bi tajili, da gre včasih težko? Občinski odbor SZDL je res opozoril svet za šolstvo občinske skupščine na probleme združenja in dela v kolektivu zavoda, strokovne službe pa so na njegovo pobudo preverile in ocenile delo zavoda kot strokovno uspešno. Prav je, da z družbenega vidika pomagamo odpraviti pomanjkljivosti. Med drugim je prišlo do sprememb v samoupravnem vodstvu. Občinski svet za šolstvo je res umaknil svojega predstavnika iz tega organa po svoji presoji in v skladu s statutom zavoda. Zelo nam je žal, ker je tega nezaupanja bila deležna prav žena avtorja članka, soglašamo pa z odločitvijo sveta, ker nam je z imenovanjem novega sodelavca, pravnika, dal v organ razglednega človeka, ki bo pomagal izpopolniti prav samoupravljanje v zavodu. Ni tudi naša naloga zagovarjati dejanja uprave, a sodimo, da so mnenja občinskih strokovnih sodelavcev le tehtna, četudi gre za osamosvojitvev oddelka. Zakaj bi tajili — na Duplici so težave, vzgojiteljici ne izpolnjujeta vseh dolžnosti na delovnem mestu, niti ne izpolnjujeta naročil sveta ali določil statuta. Ker nam res ne gre samo za administrativno rešitev, pa tudi samo z disciplinskim postopkom

tega ne bi še rešili, sodimo, da bi upravljanje vrtca v kraju, kjer je za to dovolj moči in neposredno nadzorstvo, bilo bolj upravičeno. Če ima kdo objektivno utemeljeno drugačno mnenje, je prav, da ga čujemo. Vse koristne pobude smo pripravljeno upoštevati, vendar res po določilih samoupravljanja in z zaupanjem predstavnikov družbe, ne pa s potenciranjem težav.

Kakšna je korist napeljevanja k neresnici, da nismo v stanju ugotoviti stroškov poslovanja in cen vzdrževanja otroka? Ker smo vsi izobraženi, vendarle večji vodenja poslovanja in računanja, so takšna napeljevanja zelo čudna. Kaj poredi k temu SDK, ki potrjuje naše poslovanje in bilance? Kaj sklad in občinski svet? Naš svet zavoda pozna poslovanje in vsakdo se lahko z njim seznanil. V prvem polletju 1967 je bil mesečni oskrbni strošek — naj to pomeno: na otroka 20.652 starih dinarjev. Prav izračun, da je oskrbnina na otroka na Duplici toliko večja, da mora zavod na vsakega otroka mesečno dodajati 5000 starih dinarjev, je bil motiv za odločitev zavoda in njegovih sodelavcev iz oddelka na Duplici, naj se odelek osamosvoji in postavi na nove osnove. In še to: vsi starši vedo, koliko morajo plačevati (oskrbnina znaša: 8000, 9000 in 10.000 starih dinarjev mesečno).

Ne zamerite, če nismo odgovorili na vsako piko in črko, ob kateri imamo svoje pomisleke. To nam ni potrebno, ker mimo težav, ki jih rešujemo, ne želimo začeti še razprave zavoljo osebnih prizadetosti. Najprej kvalificirana vzgoja in oskrba, za njo pa vsa dejavnost zavoda — to so predvsem naše naloge. Lanc Savica

O mladoletnih prestopnikih

Uredništvo našega lista je dobilo na razpolago poročilo o mladoletnih prestopnikih v občini Kamnik za obdobje od leta 1964 do 1966, ki ga je sestavil in na svoji seji obravnaval občinski svet za zdravstvo in socialno varstvo še meseca junija, svoje sklepe in priporočila pa posredoval skupščini občine Kamnik.

Poročilo, ki obravnava to problematiko, prikazuje številčno stanje mladih prestopnikov: **iz kakšnih družin so po polnosti družine, po zaposlenosti in poklicu staršev, po območju občine, po poklicu in šolski izobrazbi mladoletnikov** ter po spolu.

Skrbstveni organ specificira mladoletne prestopnike po letih starosti v mladoletnike stare do 14 let, katerih se ne sme kaznovati, pač pa poskrbeti za nadaljnjo vzgojo in oskrbo tudi z oddajo v ustre-

ni vzgojni ali varstveni zavod, mlajše mladoletnike od 14 do 16 let starosti, katerim se ob prestopku sme izreči samo vzgojni ukrep in starejše mladoletnike v starosti od 16 do 18 let, pri katerih se poleg posebnih vzgojnih ukrepov v posebni priliki lahko uporabi tudi mladoletniški zapor.

Skrbstveni organ je obravnaval 1964. leta 10
1965. leta 32 in
1966. leta 37 mladoletnikov prestopnikov. Število le-teh sicer ni zaskrbljujoče, pač pa je zaskrbljujoč porast od leta 1964 do 1966. **Število prestopnikov v letu 1965** prikazuje v primerjavi z letom 1964 porast kar za 220 %, število v letu 1966 v primerjavi z letom 1964 pa že za 270 %.

Po popolnosti družin je bilo obravnavanih:

v letih	1964		1965		1966		1964—1966	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
iz popolnih družin	6	60	21	66	24	65	51	64,5
iz nepopolnih družin	4	40	9	28	5	14	18	22,8
iz dopoljenih družin	—	—	2	6	6	16	8	10,2
brez staršev	—	—	—	—	2	5	2	2,5
SKUPAJ	10	100	32	100	37	100	79	100

Največ mladoletnih prestopnikov je v primerjavi s celotnim številom obravnavanih v vseh le-

tih iz popolnih družin (od 1964 do 1966 jih je 64,5 %).

Po zaposlenosti staršev:

v letih	1964	1965	1966	1964—1966	
				štev.	%
zaposlena oba starša	2	3	10	15	19
zaposlen tisti, pri katerem živi mladoletnik	2	5	4	11	14
zaposlen eden, drugi doma nezaposlen	3	7	9	19	24
starša nista v delovnem razmerju (tudi upokojenici in kmetje)	2	15	6	23	29
pri tujih družini ali v samskem domu	1	2	8	11	14
SKUPAJ	10	32	37	79	100

V letu 1965 je največ prestopkov pri otrocih tistih staršev, kjer sta oba nezaposlena, oziroma tistega od staršev, pri katerem otrok živi, pa ni zaposlen; v letu 1966 pa je največ prestopnikov iz družin, kjer sta zaposlena oba starša.

(Verjetno gre v letu 1965 za slabo gmotno stanje družine, saj je največ primerov v takih družinah, kjer starši niso zaposleni, v letu 1966 pa za pomanjkljivo vzgojno vplivanje, saj sta zaposlena oba starša. Op. ured.).

Po poklicu staršev:

v letih	1964	1965	1966	1964—1966	
				štev.	%
starši — kmetje	3	8	5	16	20,2
starši — nekv. delavci	4	19	29	52	65,8
starši — kval. delavci in uslužbenci	3	4	3	10	12,7
starši — samostojni obrtniki	—	1	—	1	1,3
SKUPAJ	10	32	37	79	100

Po območjih:

v letih	1964	1965	1966	1964—1966	
				štev.	%
Kamnik, Mekinje, Nevlje, Vrhopolje	5	13	24	42	53
Duplica, Šmarca, Volčji potok	1	5	5	11	14
Komenda, Moste	2	1	1	4	5
Tuhinjska dolina	2	10	4	16	20
Stranje	—	3	1	4	5
Tunjice	—	—	2	2	3
SKUPAJ	10	32	37	79	100

Najvišji procent glede na 79 obravnavanih mladoletnih prestopnikov v letih 1964 do 1966 je na

območju: **Kamnik, Mekinje, Nevlje in Vrhopolje in sicer kar 53 % (42 od 79).**

Po poklicu mladoletnikov:

v letih	1964	1965	1966	1964—1966	
				štev.	%
kvalificirani delavci	2	—	1	3	3,8
nekvalificirani delavci	3	22	22	47	59,4
vajenci	2	6	10	18	22,8
dijaki	1	2	1	4	5,1
učenci osnovne šole	—	1	3	4	5,1
kmečki delavci	2	1	—	3	3,8
SKUPAJ	10	32	37	79	100

Največ je bilo v obdobju 1964—1966 prestopnikov med mladoletniki, nekvalific. delavci (59,4 %), kar kaže morda na pomanjkljivo

izobrazbo in vzgojo v šolskih letih, na kar kaže tudi naslednja preglednica:

v letih	1964	1965	1966	1964—1966	
				štev.	%
z dovršenimi 4 razredi	1	7	4	12	15,2
z dovršenimi od 5 do 7 razredi	6	17	17	40	50,6
z dovršenimi 8 razredi	3	8	12	23	29,1
z neznano izobrazbo	—	—	4	4	5,1
SKUPAJ	10	32	37	79	100

Prevladujejo močno prestopniki, ki niso uspešno dovršili popolne osnovne šole (od 1964 do 1966 jih je 65,8 %).

Dalje obravnava poročilo sveta za zdravstvo in socialno varstvo Občinske skupščine naloge, vsebino in cilje strožjega nadzora in pravi:

Izraz »strožje nadzorstvo« ne govori mnogo o vsebini pojma in ne izraža prave vsebine in značaja dela z mladoletnikom pod strožjim nadzorstvom. Izraz še najbolj kaže na svoj izvor, ko je nadzor v starem sistemu predstavljal bdenje nad vedenjem mladoletnika in se omejeval na preprečevanje negativnega uveljavljanja. **Danes ne pojmujemo strožje nadzorstvo v skladu z našo koncepcijo socialistične morale. Ti ukrepi so v prvi vrsti vzgojne narave in se popolnoma vključujejo v naš pedagoški sistem in imajo značaj vsestranskega organiziranega socialnega in pedagoškega dela z mladoletnikom ter njegovim ožjim in širšim okoljem.**

Strožje nadzorstvo je tesno medsebojno povezano z ostalimi disciplinskimi in zavodskimi ukrepi ter se harmonično vključuje v naš celotni sistem prevzgojnih ukrepov. Hkrati pa se razlikuje od drugih vzgojnih ukrepov. Specifično je predvsem v tem, da so ti ukrepi dolgotrajnejše narave in da se mladoletnika obravnava v njegovem dosedanjem okolju.

V pedagoškem smislu strožje nadzorstvo predstavlja stalno socialno pedagoško obravnavanje, ki naj zagotovi mladoletniku dolgoročneje varstvo, nadzor, pomoč in pravičen razvoj do popolne resocializacije. Strožje nadzorstvo je ukrep sistematičnega in stalnega vodenja mladoletnika, ki ima cilj preusmeritev mladoletnikove osebnosti v pozitivno smer. Znano je, da pozitivne osebne lastnosti ne moremo formirati v enem mesecu, prav tako se ne morejo odpraviti motnje in njene posledice v tako kratkem času. Zato je tovrstno prevzgojno delo dolgotrajnejše narave.

Obravnavanje mladoletnika pod strožjim nadzorstvom poteka v okolju, v katerem je mladoletnik dosedaj živel. Mladoletnik ostane v družini. Zato ta ukrep nalaga

socialni službi dolžnost, da hkrati obravnava tudi mladoletnikovo družino in odpravlja vzroke mladoletnikove motenosti, ki so v družini povzročili njegovo zanemarjenost, delikventnost. Prevzgoja mladoletnika pod strožjim nadzorstvom predstavlja tudi večje vključevanje mladoletnika v širše družbeno okolje in angažiranje vseh tistih faktorjev, ki lahko pomagajo pri resocializaciji mladoletnika in njegove družine.

Smoter strožjega nadzorstva je v prvi vrsti prevzgoja. Razen tega pa naj bi ti ukrepi preprečili, da bi mladoletnik v prihodnje izvrševal kaznivna dejanja. Prevzgoja in pravičen razvoj mladoletnika naj se dosežeta le z vzgajanjem, prevzganjem, varstvom, dajanjem pomoči in nadzorstvom.

To poročilo je svet za zdravstvo in socialno varstvo skupščine občine Kamnik obravnaval, po razpravi pa sprejel sklepe in priporočila občinskemu zboru in zboru delovnih skupnosti skupščine občine Kamnik.

1. Ker se opaža občuten porast mladoletnih prestopnikov, predvsem v mestu Kamniku z bližnjo okolico, je potrebno na tem območju **ustanovljati in utrjevati družbene službe na vzgojno-varstvenem področju.** Največ mladoletnih prestopnikov izhaja iz neurejenega okolja. Zato svet priporoča, da se v bodoče posveti večjo skrb ustanavljanju otroškovarstvenih ustanov za predšolsko in šolsko mladino. Ustanovijo naj se pri šolah in vanje vključujejo predvsem vzgojno in socialno ogrožene otroke.

2. V proračunu občine naj se vsako leto predvidi zadosti sredstev za **zavodsko varstvo** vzgojno zanemarjenih ter moralno in vzgojno ogroženih otrok.

3. V okviru krajevnih skupnosti je ob pomoči **družbenih organizacij potrebno ustanovljati klube za otroke in mladino**, ki naj bi bili dostopni čimvečjemu številu otrok. Klube bi lahko vodili mladinci sami ob pomoči pedagoških, družbenih in drugih delavcev. Ti klubi bi uspešno odtegovali mladino in otroka ulici in pohajkovanju in bi jim nudili primerno zabavo in razvedrilo.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Razprave o organizaciji zdravstvene službe v kamniški in domžalski občini

Kamniška in domžalska občina imata vse pogoje za to, da osnovno zdravstveno varstvo občanov organizirata skupno. Tak je bil prvi sklep posvetovanja družbenopolitičnih in zdravstvenih delav-

cev obeh občin pretekli petek v Kamniku.

Izvršna odbora obeh občinskih konferenc SZDL sta glede na dosedanji potek razprav, ki je bila omejena le na nekatere vodilne

ljudi v zdravstveni službi in v skupščinah, dala pobudo za sestanek republiških poslancev, predsednikov občinskih skupščin, svetov za zdravstvo, svetov zdravstvenih ustanov in direktorjev teh ustanov ter predstavnikov vseh družbeno-političnih organizacij obeh občin.

Udeleženci so dokaj kritično ocenili dejstvo, da doslej ni bilo izdelanih nikakršnih analiz, ki bi nakazovale bodočo organizacijo službe. Zato so predlagali, naj bi spodbudili k temu regionalni zdravstveni center v Ljubljani s tem, da bi zdravstvena domova dala svoje sodelavce, ki bi v okviru centra pripravili potrebno gradivo.

Precej pripomb je bilo tudi na račun premajhne aktivnosti zdravstvenih kolektivov v pripravah na

reorganizacijo. Samoupravne organe v zdravstveni službi je treba vključiti v celoten proces in ne razpravljati o tako pomembnem vprašanju izven njih. Ker so dose- danje razprave pokazale, da nekateri postavljajo vprašanje, kje bo sedež bodoče zdravstvene institucije, so bili udeleženci mnenja, da to za samo organizacijo in učinkovitost zdravstvene službe ni bistveno, pač pa zadeva predvsem v področje medobčinskih odnosov. Zato so priporočili, naj bi občinski skupščini pri odločanju o sedežu upoštevali predvsem že uveljavljene principe medobčinskega sodelovanja, npr. reciprociteto pri določanju sedežev skupnih služb, pri čemer je treba upoštevati celovito dose- danje in bodoče sodelovanje obeh občin.

F. S.

Program dela izvršnega odbora občinske konference SZDL Kamnik za obdobje september - december 1967

Na podlagi programa aktivnosti organizacije SZDL v občini, sprejetega na 1. seji občinske konference SZDL 18. III. 1967, in na podlagi razgovorov s predsedniki krajevnih organizacij SZDL je izvršni odbor občinske konference sprejel 21. IX. 1967 naslednji delovni program za obdobje od septembra do decembra 1967.

1. V zvezi z uveljavljanjem republiškega zakona o organizaciji zdravstvene službe bo izvršni odbor pripravil več posvetovanj o bodoči organizaciji in delu zdravstvene službe v občini. Skupno z izvršnim odborom občinske konference SZDL Domžale bo sklical posvet predstavnikov občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine, zdravstvenih delavcev, poslancev in drugih, na katerem bi zavzeli stališče glede združitve obeh zdravstvenih domov.

2. Izvršni odbor bo nadaljeval z organiziranjem že začeti razprav o osnutku republiškega zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov. Prek odborov krajevnih organizacij SZDL, ki so osnutek zakona že prejeli, bo skušal zbrati mnenja, pripombe in predloge čimširšega kroga zainteresiranih občanov.

3. Z ustanovitvijo sekcije republiških poslancev pri občinski konferenci SZDL bo izvršni odbor pomagal ustvariti tesnejše stike med poslanci in občinsko skupščino, delovnimi organizacijami in volivci. Sekcija bo z organiziranjem razgovorov o aktualnih vprašanjih, ki so v razpravi v republiški skupščini, in o problemih, s katerimi se srečujejo delovni kolektivi, skušala pomagati poslancem, da bodo lažje izoblikovali stališča, ki naj jih zavzemajo v skupščini.

Proučiti je treba tudi možnost za ustanovitev področnega kluba poslancev za občini Kamnik in Domžale.

Izvršni odbor bo sodeloval tudi pri oblikovanju programa oz. vsebine dela kluba odbornikov.

4. V mesecu oktobru bodo člani izvršnega odbora imeli razgovore z odbori krajevnih organizacij, na katerih bodo razpravljali o delovnih načrtih in o organizacijskih ter ostalih problemih krajevnih organizacij SZDL. Na teh razgovorih bodo zbrali tudi aktualna vprašanja, ki bi prišla v poštev za obravnavo na seminarju za predsednike krajevnih organizacij SZDL.

5. Konec oktobra bo izvršni odbor občinske konference organiziral seminar za predsednike krajevnih organizacij SZDL. Okvirni program naj bi obsegal aktualna vprašanja komunalnega sistema in krajevne samouprave s posebnim poudarkom na razvoju krajevnih skupnosti, v drugem delu pa bi obravnavali vsebinsko in organizacijsko krepitev krajevnih organizacij SZDL.

6. V okviru akcij leta krajevnih skupnosti bo izvršni odbor organiziral širše posvetovanje o aktualnih problemih in perspektivah razvoja otroškega varstva v občini.

Na posvetu bodo poleg predstavnikov krajevnih skupnosti sodelovali tudi predsedniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v delovnih kolektivih, predstavniki temeljne izobraževalne skupnosti itd. Namen posveta bo proučiti možnosti za skladnejši razvoj te dejavnosti s splošnim gospodarskim in družbenim razvojem komune.

7. Prek odbora za proslavo 50-letnice oktobrske revolucije bo izvršni odbor usklajeval pobude družbenopolitičnih in delovnih organizacij, zlasti šol in ostalih kulturnoprosvetnih institucij ob proslavljanju jubileja velike oktobrske socialistične revolucije.

Odbor bo v sodelovanju z vsemi družbenimi dejavniki izdelal program proslav.

8. Izvršni odbor bo s pomočjo sekcije za zunanje politična vprašanja in v sodelovanju z odbori krajevnih organizacij SZDL in Delavsko univerzo pripravil več aktualnih pogovorov o zunanje političnih dogajanjih. Na podlagi posvetov z odbori krajevnih organizacij SZDL bo izdelan podroben program predavanj in pogovorov.

9. Izvršni odbor bo v mesecu decembru obravnaval problematiko temeljne izobraževalne skupnosti in se na ta način vključil tudi v razpravo o ureditvi financiranja izobraževanja v letu 1968.

**IZVRŠNI ODBOR
OBČINSKE KONFERENCE SZDL**

Upokojenci med svojimi nekdanjimi sodelavci v Stolu in Titanu

Kakor že vrsto let tako so se tudi letos nekatera podjetja v naši občini spomnila svojih bivših sodelavcev — sedanjih upokojencev.

Med prvimi sta se v tem pogledu izkazala zlasti kolektiva tovarne »Stol« in »Titan«, nekatera druga podjetja pa bodo upokojence povabila menda na razgovor še pred koncem leta. Lepo in prav!

Kolektiva Stola in Titana sta povabila svoje bivše tovariše, sedaj upokojene in jim pred nedavnim priredila prav lep sprejem in sestanek. Udeležilo se ga je po preko 100 upokojencev.

Sprejemu v »Stolu« je poleg drugih sindikalnih in delavskih funkcionarjev prisostvoval tudi direktor, ki je ostal s svojimi gosti

ves dan v družbi. Za upokojence so po ogledu tovarne pripravili tudi avtobusni izlet na Gorenjsko, kjer so bili dobro pogoščeni.

Prav tako pristrčno je bilo snidenje upokojencev v »Titanu«, kjer so jih pogostili in tudi z avtobusni odpeljali na izlet na Gorenjsko.

Med drugimi znamenitostmi so si ogledali tudi Begunje in Drago ter prostore, kjer so mnogi od izletnikov v l. 1941—1945 prestajali gorje in muke.

Društvo upokojencev — podružnica Kamnik se v imenu svojega članstva zahvaluje kolektivom podjetij z željo, da bi tako prijetna snidenja prirejali svojim upokojencem tudi drugi kolektivi naših podjetij.

J. V.

O mladoletnih prestopnikih

(Nadaljevanje iz 5. strani)

4. Kot posebno učinkovito preventivno obliko **priporoča svet pravočasno in ustrezno zaposlovanje mladine**, ki po zaključku osnovnošolske obveznosti ne nadaljuje s šolanjem. Zavod za zaposlovanje delavcev naj bi skupaj z gospodarskimi in družbenimi organizacijami proučil probleme zaposlovanja mladine v občini.

5. **Poostritev izvajanja odloka o javnem miru in redu**, da se tako prepreči zadrževanje mladoletnikov po gostinskih lokalih in kinematografih v poznih večernih oz. nočnih urah, saj se mladina ravno v taki okolnosti lahko preveč razigra in prekorači dovoljene meje.

6. Ker je ugotovljeno, da **nosijo starši za vzgojo in moralno iztirjenost mladine največ odgovornosti, naj bi pristojni organi, družbene organizacije, hišni sveti prijavljali javnemu tožilstvu primere, kjer starši grobo zanemarjajo svoje roditeljske dolžnosti**. Organi za notranje zadeve naj ne bi odklanjali intervencije v družinah, kjer starši v vinjenosti ali sicer v efektu terorizirajo družinske člane.

7. **Mladinska organizacija** pa tudi **ostale organizacije**, ki imajo po svojem programu delo z mladino, naj bi v okviru svojega programa dela in statuta s prireditvami doprinašale svoj delež k vzgajanju mladega človeka.

8. **Republiškemur sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo SRS** je predlagati, da uredi pro-

blem delovanja vzgojnih zavodov za mladoletnike. V Sloveniji je sedaj samo en vzgojni zavod, ki sprejme mladoletnike, stare nad 15 let. Ti zavodi naj ne bi postavljali pogojev za sprejem, da mora mladoletnik obvezno imeti ob sprejemu dovršenih 8 razredov osnovne šole. Menimo, da mladoletnik, ki je uspešno dovršil 8 razredov osnovne šole, običajno ni potreben še nadaljnega zavodskega varstva, temveč so tega varstva potrebni mladoletniki, ki so osnovno šolo obiskovali 8 let, uspešno pa dovršili morda največ le 6 razredov.

9. Praksa pokazuje, da je socialna služba čisto prepozno obveščena o vzgojno oz. moralno ter socialno ogroženi mladini, največkrat šele takrat, ko mladoletnik že izvrši kaznivo dejanje. Zato **priporoča svet učno-vzgojnemu osebju**, da poleg učenja posveča tudi pozornost tovrstni mladini in o tem pravočasno obvešča socialno službo. Prav to osebje naj bi najbolj in pravočasno ukrepalo, saj ima stik s to mladino takorekoč vsakodnevno.

10. Zaradi naraščanja socialnih problemov v občini in vse obsežnejših nalog, ki se postavljajo pred **socialno varstveno službo**, jo je potrebno v občini **kadrovsko in organizacijsko okrepiti**, ker bo le dobro organizirana in strokovno močna lahko uspešno in strokovno opravljala preventivne in kurativne naloge socialno varstvenega področja.

PRIPRAVE ZA JESENSKO SETEV

Čeprav žita za naše razmere zaradi naravnih in gospodarskih razlogov nimajo tiste važnosti kot npr. krompir, je treba tudi pridelovanju le-teh posvetiti več skrbi. Znano je, da je v Jugoslaviji v primerjavi z gospodarsko razvitiimi deželami, posebno zapadnimi, poraba kruha zelo visoka in da je bilo potrebno vsako leto uvažati precejšnje količine žit. Zadnja leta se je uvoz stalno zmanjševal vkljub vse večjim potrebam in to predvsem zaradi doseženih večjih pridelkov tako v družbenem kot tudi v zasebnem kmetijstvu. Res je, da so bile v zadnjih letih zelo ugodne vremenske prilike, predvsem ugodne jeseni za pravočasno setev, primerne zime, pravočasne in zadostne padavine v spomladanskih mesecih in zadostne temperature v času zorenja.

Niso pa samo naravni pogoji vplivali na povečan donos žit, predvsem pšenice. Kmetovalci se dobro spominjajo, kako težko jih je bilo prepričati, da so opustili setev domačih, že izrojenih, slaborodnih vrst pšenice in da sejejo pšenice, ki so v kmetijstvu visoko razvitih državah dale odlične rezultate. Bilo je mnogo ugovorov, češ, kruh od takih žit je mnogo slabši, sorte niso prilagojene našim klimatskim prilikam, pridelek slame od takih žit je manjši in slabši, pa še druge napake in slabosti teh novih sort smo poznali, čeprav sami teh žit še sejali nismo. Koliko sestankov, prepričevanja je bilo potrebno, da smo pred leti dosegli prve rezultate in je bilo od cca 900 ha pšenice, kolikor se je seje v naši občini, zasejanih z visokorodnimi sortami pšenice okoli 150 ha. Rezultati te setve so bili zelo dobra šola tako za proizvajalce kot tudi za strokovno

kmetijsko službo. Nekatere sorte so res slabo prezimile in jih je bilo treba spomladi preorati, ali pa je bil pridelek majhen, razbohotil se je plevel, medtem ko je večina sort preizkušnja zelo dobro prestala, tako da so bili pridelki mnogo večji kot pri domačih sortah, vkljub temu, da se proizvajalci še niso poslužili vseh agrotehničnih ukrepov, ki so jim bili nujno priporočeni. V naslednjih letih ni bilo več prepričevanja, pač pa so proizvajalci sami najprej z medsebojno izmenjavo semen, nato pa z nakupovanjem priznanih semen razširili setev visokorodnih sort pšenice, tako da sedaj le še malokdo seje seme domačih sort.

Gotovo pa bi bili rezultati še boljši, če bi proizvajalci res dosledno upoštevali vse tisto, kar zahtevajo nove sorte. Tu je opozoriti na glavne zahteve, ki so za vsako sorto pšenice (setev zdravega, sotno čistega semena) različne in sicer: pravilna zemlja za posamezno sorto, primerna priprava in zagnojitev zemlje, pravočasna setev, zadostno in pravilno gnojenje oziroma dognojevanje v času rasti ter nega v spomladanskih mesecih. Zaradi napačnega ravnanja je pridelek lahko bistveno drugačen.

Kot eden najvažnejših je pravilna izbira semena. Neredki proizvajalci, ki so si pomagali z zamenjavo semen pri sosedu, so ugotovili, da uspeh setve takega semena pogosto ni bil zadovoljiv, ker je tu že prišlo do mešanja semen s slabšimi sortami pšenice ali pa že do delne izrojenosti, zato so raje nabavljali priznana semena, čeprav z nekoliko večjimi stroški. Zaradi tega je prodaja sortno čistega semena visokorodnih sort vsako leto večja.

Sortno čista semena pridelujejo navadno večja kmetijska posestva, tako družbena kot zasebna, in so pod strogo kontrolo semenarskih specialistov Zavoda za semenarstvo in semensko kontrolo kmetijskega inštituta. Ta zavod sistematično proučuje nove sorte, ki jih sejejo kmetijski proizvajalci. Če posamezna sorta pokaže slabe lastnosti, se jo izloči iz priznavanja in se setev te sorte ne priporoča.

Za letošnjo jesensko setev se iz seznama domačih in udomačenih tujih sort ozimnih pšenice priporoča sledeče sorte: leonardo, libellula, bezostaja 1, san pastore in triumph. Med priporočene se prištevajo še sorte funone, za krajšo dobo pa tudi še sorti hellkorn in etoile de choisy. Sorte libellula, funone, leonardo, san pastore in bezostaja 1 zahtevajo odlično zemljo, čeprav bezostaja zadovoljivo uspeva še na nekoliko slabših tleh. Sorti triumph in helkorn uspevata na lažjih do srednje težkih zemljah.

Ker so marsikomu priporočene sorte še malo poznane, dajemo kratek opis lastnosti posameznih sort:

LEONARDO je vzgojena v Italiji, klas je svetlo rdeč, prizmatičen, zunanja pleva je dolga, jajčaste oblike, list je okoli 1,2 cm širok, odpornost proti mrazu je srednja, srednje odporna proti poleganju, višina stebela je 80—90 centimetrov, zori razmeroma zgodaj, odporna proti rji, srednje kvalitetna moka in kruh, zelo rodovitna v ugodnih pogojih, najprimernejši rok setve je od 15. 10. do 15. 11., prenaša srednje količine dušika, zahteva rodovitna zemljišča, je pa prilagodljiva različnim tipom zemljišč.

LIBELLULA je vzgojena v Italiji, klas je brez osin, temnordeče barve, cilindrične oblike, zbit, pleva je široka, list je srednje širok, srednje odporna proti mrazu, je odporna proti poleganju, višina bilk je 80—90 cm, srednje odporna proti rji, zgodno zorenje, kvaliteta moka in kruha je srednja, zelo rodovitna v ugodnih pogojih, najprimernejša setev je v času od 15. 9. do 15. 11., prenaša srednje količine dušika.

BEZOSTAJA 1 je vzgojena v SSSR, klas je bele barve, brez osin, razmeroma ozek, vretenaste oblike, izredno odporna proti mrazu, srednje odporna proti poleganju, višina bilk je okoli 100 cm, pozno zori, odporna proti rji, kvaliteta moka in kruha je izvrstna, zelo rodovitna predvsem v suhih predelih, najugodnejši rok setve je začetek oktobra. Z ozirom na dobre lastnosti se zelo naglo širi v celotni Jugoslaviji.

SAN PASTORE je vzgojena v Italiji, klas je rdeč, brez osin, prizmatične oblike, listi so srednje široki do 1,2 cm, zelo odporna proti mrazu, srednje odporna proti poleganju, višina bilk je 85—95 centimetrov, zori zelo zgodaj, občutljiva na listno rjo, moka in kruh sta slabše kakovosti, je zelo rodovitna sorta, najugodnejša setev je od 15. 10. do 10. 11. in prenaša srednje količine dušika, je zelo prilagodljiva različnim tipom zemljišč.

TRIUMPH je vzgojena v Avstriji, klas je bele barve, brez osin, pleve so zelo majhne, zelo odporen proti mrazu, manj pa proti poleganju zaradi visoke rasti bilk, srednje poznega zorenja, srednje občutljiva za listno rjo, zelo dobra moka za pecivo, nekoliko slabša za kruh, zelo rodovitna, prenaša precej dušika, zaradi močnega razraščanja se seje bolj redko.

FUNONE je vzgojena v Italiji, klas je srednje dolg z osinami in je zelo kompakten, listi pa razmeroma široki do 1,4 cm, srednje odporna proti mrazu, odporna proti poleganju, bilke so visoke 85—95 centimetrov, zori srednje zgodaj, občutljiva je za rjo, moka in kruh sta srednje kakovosti, na rodovitnih zemljiščih daje zelo visoke pridelke, najugodnejši rok setve je 15. 10. do 15. 11., prenaša izredne doze dušika.

HELL KORN je vzgojena v Avstriji, klas je bel, brez osin, pleve srednje velike, se zelo razrašča, zelo odporna proti mrazu, manj pa proti poleganju zaradi višine bilk, ki so povprečno visoke do 120 cm, zori srednje pozno, odporna proti rji, moka je izvrstne kvalitete, posebno za kruh, in je zelo rodovitna. Prenaša precej dušika, primerna je posebno za hribovite predele.

ETOILE DE CHOISY je vzgojena v Franciji, klas je bel, brez osin, srednje kompakten, zunanja stran je široka in nazobčana, listi so srednje široki, zelo odporna proti mrazu, manj proti poleganju zaradi visokih bilk 90—100 cm, srednje pozno zori, občutljiva za listno rjo, kruh je srednje kvalitete, je zelo rodovitna, posebno pri zadostni negi in oskrbi, najugodnejša setev je v začetku oktobra. Razširjenost te sorte upada.

Iz teh kratkih opisov je mogoče vsaj delno razbrati glavne lastnosti priporočenih sort pšenice. Na proizvajalcih je, za katero sorto se bodo odločili, vendar trgovina lahko nabavi dovolj semen le v primeru, če se bodo proizvajalci pravočasno za to zanimali.

POGOVOR Z DIREKTORJEM »KOČNE« DANILOM CERKVENIKOM

Kdaj bo nova trgovina na Duplici?

O novi trgovini, še bolj pa o šoli, ki je Duplici nujno potrebna, v tej krajevni skupnosti že dalj časa tečejo razprave. Pred dnevi je svet krajevne skupnosti spet dal na dnevni red ti dve vprašanji. Svet želi, da bi občani končno že dobili jase odgovor, kakšne so možnosti za izgradnjo nove osemletke na Duplici in kdaj bo na Duplici zagotovljena boljše preskrba z mesom, mlekom zelenjavo in podobnimi živili in kdaj bodo lahko kupovali v novem sodobnem trgovskem lokalu.

V zvezi s trgovino smo se obrnili na direktorja trgovskega podjetja Kočna Danila Cerkvenika.

Naj povemo najprej to, da bo ko bo izšla ta številka »občana«, nova samopostrežna trgovina na Duplici že v gradnji. Trgovsko podjetje Kočna se je namreč že v začetku letošnjega leta odločilo, da še letos reši vprašanje ustreznega lokala na Duplici.

»Moram reči, da so samoupravni organi v Stolu pokazali veliko razumevanja pri reševanju zadev v zvezi z gradnjo novega lokala,« je dejal tov. Cerkvenik. »Zato bo lahko lokal že v letošnjem letu izročen svojemu namenu. Po pogodbi nam mora Graditelj predati ključke do 20. novembra 1967. Zato so odveč vsaki pomisleki in

bojazen, da ne bi trgovine do konca leta odprli. Vsak dober gospodar želi, da se vložena sredstva začnejo čimprej vračati.«

In kakšen bo novi lokal?

»Gre za somopostrežno trgovino z elementi klasične prodaje, zlasti pomembna pridobitev pa bo mesnica, s katero bo rešena preskrba z mesom na tem področju. Razen tega bo v objektu tudi bife. Samopostrežni del bo imel 96 m² površine, kar je za 4 m² več kot v samopostrežni Zaprice, bife pa 25 m² in 21 m² dodatnega skladišnega prostora poleg sedanjih prostorov v nebotičniku, ki bodo v celoti služili skladišču. Torej je površina precej nad minimumom, ki znaša za samopostrežnice 80 m² na 2000 prebivalcev.«

KAKO PA JE Z UREDITVIJO LOKALOV V TUHINJSKI DOLINI?

»Imamo že pripravljene načrte za adaptacijo prostorov v Zadrugnih domovih v Motniku in v Srednji vasi. Čakamo samo na podpis pogodbe z »Graditeljem«. Težave nam povzroča dejstvo, da Agrokombinat kljub dogovoru še vedno ni izpraznil prostorov v zadrugnem domu v Motniku.

Dodati moram še to, da intenzivno iščemo rešitve glede lokacij za trgovske lokale v Mostah in v Šmarci.«

Nov lokal trgovskega podjetja »Kočna« — v poslovno stanovanjskem bloku na Ljubljanski cesti »Merkur« — specialna trgovina z železnino (Foto: F. S.)

Sprehod po lepi Tuhinjski dolini

Pismo uredništva

Velika planina vabi, vabi hotel Šimnovec

Lepa je Tuhinjska dolina, mirna in tiha, njeni prebivalci so prijazni, gostoljubni in zelo delavni.

Kaj vse so napravili ti ljudje s prostovoljnim delom in s skromnimi sredstvi krajevnega samoprispevka!

Precej kilometrov vodovodnih cevi, po katerih se pretaka zdrava pitna voda, je bilo položenih in zasutih skozi vasi in nasade.

Veliko je bilo zgrajenih poti do posameznih naselij in mostov, da lahko danes prebivalci teh krajev pripeljejo vse do doma, tudi z avtomobili, če jih imajo.

Na območju krajevnega skupnosti Srednja vas smo dokončali gradnjo vodovoda, ki bo oskrboval 3 vasi in sicer Loke, Potok in Vaseno. Položenih je bilo preko 5 km

vodovodnih cevi, zgrajeno zajetje in rezervoar. Za vsa dela pri vodovodu je bil izdelan predračun v vrednosti 23.000.000 starih dinarjev. Do 31. avgusta 1967 je bilo porabljenega 5.822.589 starih dinarjev od sredstev krajevnega samoprispevka. K temu so še prispevali koristniki vodovoda v gotovini 920.000 starih dinarjev, dali potreben les in opravili 6281 prostovoljnih ur dela.

V kratkem bo tudi končana pot na Pirševo, tako da bodo imeli prebivalci te vasi bolj ugoden dovoz do vasi, kar je pred leti bilo skoraj nemogoče. Se vedno pa je neurejena cesta iz Kamnika v Ločico. Jama pri jami neusmiljeno pretresa motorna vozila in skrajni čas je, da se tudi za to najde

ustrezna sredstva. Veliko je bilo številna žrtev v Tuhinjski dolini v borbi proti okupatorju in je po 22 letih po osvoboditvi skrajni čas, da začnemo reševati vprašanje ureditve ceste.

Prebivalci te doline so pripravljeni pomagati tudi s prostovoljnimi denarnimi ali drugačnimi prispevki.

Do sedaj so bile v raznih krajih uspešne vse akcije za zbiranje potrebnega denarja za postavitev spomenika padlim žrtvam NOB. Predlagam, naj bi bila ureditev ceste Kamnik—Ločica spomenik vsem žrtvam NOB v Tuhinjski dolini.

Ako ima kdo boljši predlog za rešitev, naj ga napiše.

K. Robida

»Ali veste, kako očarljiva je Velika planina v svojem jesenskem zlatorumenem sijaju? Postregli vas bomo...« Res vabljivo in privlačno, vendar...

Zadnje dni septembra smo trije stari nekdanji oskrbniki planinskih postojank obiskali Veliko planino, da bi po dolgem času občudovali in uživali njeno lepoto v jesenskem žaru. Ob sprehodu po njej smo bili razočarani, saj ni več tista, kot je bila. Zato sem se vam namenil pisati.

Zgodaj zjutraj smo odrinili z avtobusom proti Kamniški Bistrici. S spodnje postaje žičnice smo bili v nekaj minutah na Šimnovecu in že nihali na sedežnici proti Zelenemu robu. Izredna pridobitev za planince, ki zaradi svojih let ne bi mogli več peš na planino.

Lepo sončno vreme, le redki belkastji od jutranjega sonca ožgani oblaki se plazijo okrog sten očaka Grintovca. Lepa tihota s svežim jesenskim zrakom nas opaja, vse miruje, le tam v daljavi nekje čuješ še zvonce kravje vodnice, ki se pase s poslednjo čredo goveje živine. Neizbrisljiv je vtis, ki ga napravi na pravega planinca ljubitelja narave pogled na Kamniške gore, ki se kopljejo v jutranjem soncu in lenih meglah. Zdi se ti, da ti ni treba naprej, da boš tu na prostranih pašnikih med kopastimi pastirskimi stani užil vso lepoto gora.

Po kratkem sprehodu in počitku smo šli tja, kjer se planinci z večjimi ali manjšimi nahrbtniki, v gozdarjih ali nedeljskih nizkih čevlji zbirajo, počivajo in krepčajo. Tukaj smo opazili, da smo na pravi poti. Poleg napisov in markacij so nam jo kazali razni posejani odpadki, razstlane konzervne škatle, razbite steklenice in odpadli ovojni papir najrazličnejših barv.

V domu živahno vrnenje. Litrske steklenice vina potujejo od ust do ust. Planinci si tešijo žejo tudi z globokimi goltaji »kačje sline«. Kaže, da so si s tem opomogli, kajti v raznih zvokih zazvene popevke, ki jih ni mogoče uvrstiti v lepo planinsko obeležje. Kaj hočeš, »planinci« so se odpohli od težke poti od spodnje postaje do Zelenega roba.

Vračali smo se. Sirena na gornji postaji se je oglasila z zateglim grgrajočim glasom in dala znak za odhod. Z gondolo smo mirno drsili v dolino Bistrice. In ljudje v njej? Kljub mirni vožnji se nekateri »planinci« opotekajo sem in tja, iščejo ravnotežje in oporo ravno tam, kjer je ne najdejo. Pri oknih ali drug ob drugem podpirajo z rokami težke glave, ter gledajo z brezizraznimi očmi v lepo pestro dolino pod seboj. Njihovi bledi in potni obrazi jih izdajajo, da komaj čakajo konca vožnje, ko se bodo ob izstopu iz gondole lahko olajšali, kar bo vse prej kot veselo in lepo. Več ne bom rekel.

-jko

POSVETOVANJE PREDSEDNIKOV KRAJEVNIH SKUPNOSTI V KAMNIKU

Akcija za cesto skozi Tuhinjsko dolino

Predsedniki krajevnih skupnosti v občini Kamnik so na nedavnem razgovoru, ki ga je sklical predsednik občinske skupščine, obravnavali nekatera aktualna vprašanja o delu krajevnih skupnosti.

Predvsem so se pogovorili o tem, kako so opravljena dela pri gradnji oz. obnovi komunalnih naprav, za katera zbirajo krajevne skupnosti samoprispevke. Ugotovili so, da je večina nalog, ki so si jih zastavili, rešena in da je pretežni del sredstev iz samoprispevka šel za ureditev cest, na drugem mestu so vodovodi, razsvetljava, pokopališča itd. V te namene bodo v 3 letih, to je do maja prihodnjega leta, ko bo potekel rok za plačevanje samoprispevka, ki so ga razpisale vse krajevne skupnosti, (20) porabili preko 250 milijonov S din.

Krajevne skupnosti imajo prihodnje leto v načrtu ureditev še mnogih perečih komunalnih problemov. Naj naštejemo le nekatere: Krajevni skupnosti Kamniška Bistrica in Godič sta začeli graditi vodovod, katerega vrednost bo okrog 80 milijonov S din. Vodovode bodo gradile tudi krajevne skupnosti Motnik, Podgorje in Volčji potok, medtem ko bodo v Kamniku, Komendi in Šmarci asfaltirali nekatere ceste; zaradi preobremenitve električnega omrežja se v Šmartnem, Tuhinju in Komendi zavzemajo za gradnjo novih transformatorjev. Na Duplici bodo spomladaj začeli graditi novo osemletko itd.

Za rešitev vseh teh problemov se bodo morale krajevne skupnosti nasloniti predvsem na prispevke občanov. Čedalje bolj pa stopa v ospredje modernizacija ceste Kamnik—Motnik—Ločica, to je cesta preko Tuhinjske doline. Ta cesta, dolga 28 km, je že nekaj let v nemogočem stanju, saj bo kmalu uporabna le še za peš hojo. Poleg velikega gospodarskega in političnega pomena za to področje kamniške občine pomeni ta cesta kot najkrajša prometna zveza med Štajersko in Gorenjsko mnogo tudi za razvoj turističnega prometa. Zato so predsedniki krajevnih skupnosti načeli vprašanje, kakšne so realne možnosti, da bi končno prišla na vrsto tudi ta cesta. Seznanjeni so bili s tem, da z udeležbo republiškega cestnega sklada do 1970 ni mogoče računati, toda kljub temu so menili, da bi bilo treba temeljito proučiti, ali bi bilo mogoče v krajevnih

skupnostih in gospodarskih organizacijah občine v prihodnjih 3 letih zbrati vsaj okrog 360 milijonov S din. S temi sredstvi bi lahko asfaltirali približno polovico celotne trase. Ostalo polovico pa bi z udeležbo republike modernizirali po letu 1970.

Predsedniki krajevnih skupnosti so bili mnenja, da sredstev, zbranih od samoprispevka krajevne skupnosti, nikakor ne bi mogli v celoti nameniti za to cesto, ker ima večina krajevnih skupnosti še precej nerešenih komunalnih problemov. Zato so se dogovorili, da prek krajevnega skupnosti in družbeno političnih organizacij vprašajo volivce za mnenje o predlogu, da bi v maju 1968, ko potече sedanji 2 % samoprispevek, šli na referendum za ponovno

uvedbo 2 % prispevka od osebnih dohodkov občanov za dobo naslednjih 3 let. Pri tem pa naj bi krajevne skupnosti na področju Tuhinjske doline prispevala za cesto 80 % tako zbranih sredstev, ostale krajevne skupnosti polovico, z ostalo polovico pa bi reševale probleme na svojem področju. Seveda pa bi morale poleg teh 200 milijonov iz samoprispevka prav toliko prispevati še gospodarske organizacije.

Vsekakor je treba program financiranja ceste skozi Tuhinjsko dolino celovito proučiti in pregledati, kakšne so realne osnove za tako akcijo, ki spriče velikih potreb na področju šolstva, otroškega varstva itd. ne bo lahko breme za kamniško komuno.

F. S.

Prijazno pismo iz tujine

Na kamniško pošto je bilo naslovljeno pismo, ki je prišlo iz Češke. Napisal ga je Viktor Mejzlik iz mesta Mysliboržice v okraju Trebič, ki je kot vojak leta 1917 korakal skozi Kamnik. Pismo ima sledečo vsebino: »Pred 50 leti sem kot 18-letni pripadnik avstrijske armade pešчил iz Celja proti soški fronti skozi vaše prekrasno mesto. Zato vas prosim, če mi lahko pošljete razglednico strme gore in skalne stene ob cesti. Zelo se mi je vtisnila v spomin na steni nameščena slika otroka, ki pada v prepad s te stene. Pozdravljam vas in se že vnaprej zahvaljujem.«

Seveda so na pošti ustregli njegovi želji in poslali neznanemu naslovljencu lepo razglednico Kamnika s Starim gradom.

Naj ob tej priložnosti zapišemo, da je slika, ki jo omenja pisec pi-

sma iz tujine, visela nad votivno kapelo nedaleč od novega betonskega mosta. Slika je predstavljala Šafarjevo deklico, ki je leta 1794 padla s skale in se smrtno ponesrečila. Pred tem spominskim znamenjem so pevci iz Nevelj vsako leto o kresu (na predvečer praznika Janeza Krstnika) celo uro prepevali, Šafarjevi pa so pevce častili z vinom. Tudi zadnji gostilničar pri Šafarju Viktor Pirnat je še zadnje leto pred okupacijo prinesel pevcem na velikem pladnju prigrizek in vino. Šafarjeva hiša, med okupacijo so jo podrli, ker je stiskala cesto v ozek prehod — je bila edina hiša v Kamniku, ki v 200 letih ni bila prodana in je ostala v lasti ene družine. Stala je ob železnem mostu, kjer je zdaj zelena ploskev med cesto in Nevljico.

Esperantisti tudi v Kamniku

4. oktobra 1967 je bil ob 16. uri v Malograjskem dvoru prvi sestanek o tem, ali naj se ustanovi esperantsko društvo tudi v Kamniku ali ne. Sestanek je vodil predsednik ljubljanskega esperantskega društva tov. Tone Logar.

Povabilu s strani ljublj. društva se je odzvalo le deset Kamničanov, izmed katerih so nekateri že stari prijatelji in ljubitelji tega mednarodnega humanega jezika.

Prisotni so izbrali odbor in sprejeli pravila društva.

Že v tem mesecu se bo začel 3-mesečni intenzivni tečaj in sicer 16. okt. ob 18. uri v prostoru osnovne šole Tomo Brejc v Kamniku.

Informacije posreduje tov. Jože Okoren, vratarnica UTOK, osebno ali po telefonu 83-130, lahko pa se oglasite tudi v tajništvo šole Tomo Brejc.

70-let Cojzove kočice na Kokrškem sedlu

Planinsko društvo Kamnik je v nedeljo 17. septembra praznovalo svoj praznik, 70-letnico »COJZOVE KOČICE« na KOKRŠKEM SEDLU. Če se ozremo v zgodovino kočice je bila njena pot težka in dolga. Graditi so jo začeli leta 1895 in jo dokončali 1897. Zgrajena je bila iz macesnovega lesa v velikosti 10 m x 7 m. Po prvi svetovni vojni leta 1919 je postala last Slovenskega planinskega društva. Po končani narodnoosvobodilni vojni pa jo je z reorganizacijo upravljanja planinskih postojank prevzelo v upravljanje društvo PD Kamnik. Tudi »COJZOVA KOČICA« je preživela vojno vihar in zato je bila po narodnoosvobodilni vojni potrebna nujnega popravila ter obnove.

V času narodnoosvobodilne vojne je nudila zavetje borcem in bila močna opora vsem, ki so se borili proti osvajalcem Evrope. V dobi od 1948. do 1960. leta pa je popravljena kočica nudila zavetišče številnim ljubiteljem planin. Z dograditvijo žičnice na Krvavec se je število obiskovalcev še povečalo. Takratni upravni odbor pod predsedstvom tov. Karla Benkoviča pa je začel razmišljati o povečanju doma. Leta 1962 je bila zgrajena tovarna žičnica, po kateri se je spravilo za graditev in povečanje nove »COJZOVE KOČICE« na KOKRŠKEM SEDLU več kot 60 ton raznega gradbenega materiala. Veliko zaslug pri obnovi in gradnji imajo člani PD

lu Francu in Štefulu ing. Dušanu, ki sta s svojimi izkušnjami veliko pripomogla, da je bila žičnica hitro in solidno zgrajena. Ne smemo pa tudi pozabiti, da so nam veliko pomagali načelnik za gospodarstvo pri Planinski zvezi Slovenije tov. Fetih Mirko in glavni tajnik Planiske zveze Slovenije tov. Lavrič Rado. Zahvalo zaslužijo tudi vsi tisti, ki so imeli razumevanje in so nas podprli tako skupščina občine Kranj, zavod za gojitev divjadi »KOZOROG« v Kamniku in njegov direktor tov. Kemperle Milan, ter direktor Gozdnega gospodarstva ing. Šmid. Čeprav je bila zgrajena tovarna žičnica, vendar so veliko materiala nosili na svojih ramenih tudi naši požrtvovalni člani in to s prostovoljnimi delom. Žrtvovali so proste nedelje in tudi letne dopuste, da so čimprej uresničili načrt društva. Tako so lahko popolnoma preurejeno kočico izročili svojemu namestu že 17. julija 1966. leta.

»COJZOVA KOČICA« na KOKRŠKEM SEDLU ima sedaj v svojem novem domu jedilnico, ki sprejme od 80—100 gostov — planincev, v spalnicah in v skupni sobi ter na skupnih ležiščih pa lahko prenoči 72 izletnikov. Čez zimo je odprta zimska soba, opremljena z vsem, kar planinec potrebuje za prenočevanje. Žal, da nekateri obiskovalci v zimskem času ne znajo dovolj čuvati imovine v tej sobi. Čeprav imajo pripravljeno kurja-

vzglede tiste člane društva, ki so zgradili to lepo kočico in naj gredo po njihovi poti, če hočejo, da bodo res vredni njihovi nasledniki. Veliko dela nas še čaka v naših gorah, v Kamniških planinah. Mladina, pogumno na delo za razvoj PD Kamnik!

Vsem starejšim tovarišem planincem gre za njihov trud in delo, ki so ga vložili v to, kar danes imamo, v imenu vseh članov društva prav lepa zahvala za željo, da bi še dolgo delali med nami za ta prelepi planinski svet.

S. F.

V nadaljevanju o športu

O športu v Kamniku smo se pogovarjali tudi z enim izmed zelo mladih športnikov — pionirjev z osnovne šole »Tomo Brejc« posebno še zaradi tega, ker je navdušen član šolskega športnega društva in redno vodi košarko in na orodju. O športu je napisal zelo lep članek v »Cvetiči vejici«, glasilo osnovne šole »Tomo Brejc« v Kamniku. Naj omenimo, da to glasilo izhaja že 9. leto, zadnji dve leti pa z uredniškim odborom skrbi za redno izdajo profesor Stanislav Gale. Pred nedavnim je po svoji bogatosti to glasilo v republiškem merilu doseglo med vsemi osnovnimi šolami II. mesto.

Lepo priznanje!

No in v II. številki letošnje »Cetoče vejice« je mladi športnik Silvo Šircelj, sedaj učenec VII. razreda osn. šole »Tomo Brejc«, napisal lep članek o športu, ki bi lahko služil za povezavo k razgovoru o športu s športnim veteranom in atletom tovarišem Bručanom.

Mladi športnik Silvo pravi v svojem članku takole:

ŠPORT V KAMNIKU

Slučajno sem bil pred kratkim prisoten, ko so se starejši med seboj pogovarjali o športni dejavnosti v Kamniku. Razgovarjali so se o športnih uspehih in masovni udeležbi nekdanjih mladih in starih Kamničanov pri raznih športnih igrah, kjer so dosegli vidne uspehe.

Zapomnil sem si le nekaj zgodovinskih podatkov in nekaj vidnejših uspehov.

Te navajam:

Prvo telesno-kulturno društvo v Kamniku je bilo ustanovljeno leta 1895 — Slovensko planinsko društvo, podružnica v Kamniku. Bilo je to drugo tovrstno društvo, ustanovljeno takoj za ljubljanskim društvom. Leta 1905 je bilo ustanovljeno telovadno društvo »Sokol«. V tem društvu je telovadil leta 1911 tudi tovariš Tito, ko je delal v tovarni Titan. Tovariš Tito se še danes spominja tistih dni. Športni klub v Kamniku je bil ustanovljen po prvi svetovni vojni. Sicer pa je v Kamniku bilo tudi še nekaj drugih športnih organizacij. Znano je, da je bila prva tekma v hokeju na ledu v Jugoslaviji odigrana leta 1932 v Kamniku.

Prvi vidnejši športnik Kamnika je bil Jože Stijasni, ki je pred prvo svetovno vojno med drugim s kolesom prevozil skoraj vso sredozemsko obalo. Pokojni ing. Karol Kumer je bil državni prvak v teku na srednje proge. Jože Bručan je bil leta 1936 na balkanskih igrah v Carigradu prvi v teku na 5 in 10 kilometrov. Bil je član ekipe leta 1937, ki je postala prvak v krosu (tek čez drn in strn na 10 km). Kamničan Tone Cerar je kot plavalec in predstavnik Jugoslavije tekmoval na dveh olimpijskih igrah leta 1936 v Berlinu in leta 1948 v Londonu. Na olimpijskih igrah v Londonu je dosegel 5. mesto v plavanju na 200 m prsno.

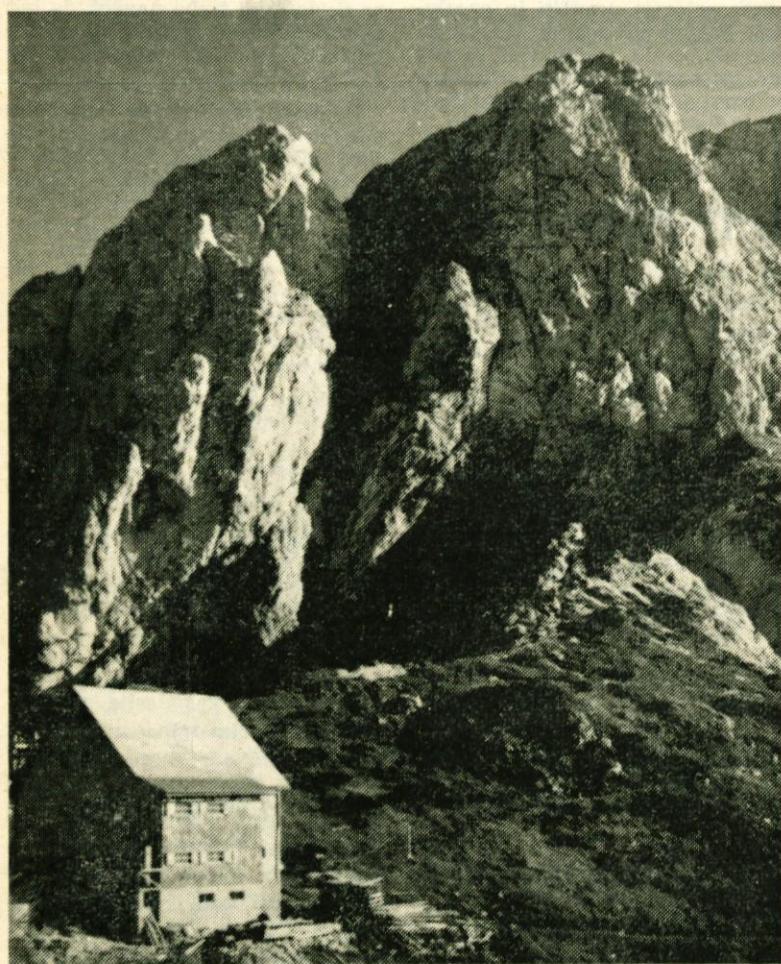
Kamničani so imeli po osvoboditvi tudi državne prvake in to v plavanju Ladko Zrimšek, v atletiki ing. Slavko Poničkar, odbojkaši in odbojkašice pa so bili kot mladinci in mladinke prvaki »Partizana« Jugoslavije.

V partizanskem mnogoboju in vajah na orodju so mladinci in mladinci dosegli vidne uspehe, žal si nisem zapomnil kakšne. O drugih športnih prireditvah, ki so bile v Kamniku, nisem napisal nič, ker jih ne poznam in si jih nisem zapomnil.

Zakaj sem napisal teh nekaj podatkov? Napisal sem jih zaradi tega, ker v dnevnih časopisih ne zasledim uspehov kamniških športnikov, kar me zelo boli. Včasih čitam o nogometu, odbojki, vendar ne pogosto. V Kamniku imamo lep olimpijski bazen, imamo smučarsko skakalnico. Ali je res vse to neuporabno?

S temi nekaj podatki, ki pa niso popolni, želim, da bi mi, mladi Kamničani, kmalu šli po poti navedenih starejših. Ime našega lepega mesta pod planinami naj bi s pomočjo starejših ponovno ponesli po Sloveniji in Jugoslaviji in morda tudi preko meja.

Silvo Šircelj, 7. d

Cojzova kočica v času, ko so jo dograjevali

Kamnik, predvsem pa predsednik Benkovič Karel, načelnik gradbenega odseka Repanšek Janez ter načelnik gospodarskega odseka Vidmar Ignac. Za izgradnjo žičnice se še lahko zahvali društvu požrtvovalnim članom tov. Štefu-

vo in sekiro, kurijo deske izpod pogradov. Obračam se na take obiskovalce, da naj vendar čuvajo red v zimski sobi, sicer jih ne morem imenovati planince.

Mladim članom PD Kamnik bi priporočal, da si naj vzamejo za

»Vrnili so jim mlada leta«

V Celju so se zbrali in tekmovali v atletiki

23. septembra je bila v Celju posebna športna slovesnost, na kateri so atletski delavci AD »Kladivar« sprejeli na atletskih stezah prve slovenske predvojnne in povojne atlete.

V seznamu udeležencev je bila dolga vrsta znamenitih imen atletov, ki so bili jugoslovanski, balkanski in evropski prvaki v raznih disciplinah. Med predvojnimi državnimi reprezentanti so v Celju bili Czurda, Skušek, Magušar, Kovačič, Urbančič, naš Kamničan **Jože Bručan** in več drugih.

Tej najstarejši predvojni generaciji je sledila tudi starejša povojna, med katero si opazil zbrana imena Zupančič, Lorger, Vipotnik, Zagorc, Štajner, brata Kopitarja, Ingolič, Brodnik, Kolnik, Lešek in vrsto drugih. Med najstarejšimi atletinjami je bila Osetova, med povojnimi pa Mira Šentjurc — Čuček, Slava Deržek, Poldka Petaner, Hilda Grabar, Amalija Belaj, Marjana Železnik, Tea Silam in Marička Rečnik.

No, in ker je bil med povabljenimi atleti-veterani naš **Kamničan tovariš Bručan**, ki ni znan kot zmagoviti dolgoprogaš samo pri

premalo pripravljeni in so odšli z atletske steze s potrzanimi mišicami na nogah.

No, kljub temu je tovariš Bručan razen prizadevnosti in iniciativnosti Kladivarja še posebej pohvalil spodbudo Celjanov, da bi s **takšno obliko povezovanja prejšnjih in sedanjih športnikov v korist razvoja športa nadaljevali** in slična srečanja v naslednjih letih prenesli tudi v druge kraje Slovenije in Jugoslavije.

V tovariškem razgovoru so športniki predlagali, naj bi bilo naslednje srečanje v našem znamenitem Kamniku, ki je toliko veljal na raznih področjih športa. **Športniki iz vse Slovenije bi zelo radi prišli.** O tem bi morala razmisliti občinska zveza za telesno kulturo. Vprašanje organiziranja take prireditve ne bi bilo nerešljivo, teže bi bilo s financiranjem stroškov, ki bi nastali v zvezi s tem. Ob razumevanju pomena takega srečanja bi se ob sodelovanju občinske skupščine, družbenopolitičnih in gospodarskih organizacij dalo kaj takega izredno lepo izvesti. Po taki športni manifestaciji bi Kamnik na športnem področju še bolj zaživel, ljudje pa, ki bi ob tej priliki prišli k nam, bi prihajali v Kamnik ne samo kot športni partnerji, pač pa nas bi kasneje obiskovali tudi kot ljubitelji lepe okolice, kot izletniki — turisti.

Zdaj pa še nekaj o pogojih za športno udejstvovanje.

Kamnik ima vse pogoje za razvoj športnih dejavnosti. Glede sedanjih kamniških športnikov, pravi Bručan, jih je **velika večina, ki se zavzema na igriščih za pravo športno pripravljenost in borbenost.** Za igrišča, kopališče in stadion bi bilo treba najti primeren način urejanja in vzdrževanja, sedanje stanje nam ni v ponos in spodbudo. Hvalevredna je pridobitev igrišč za košarko in rokomet pri osnovni šoli Tomo Breje, ki sta vsak dan od otvoritve dalje polni mladine, ki trenira in tekmuje. Vzpon kake dejavnosti je dostikrat odvisen od osebne zavzetosti posameznikov. Tako dosega še kar dobre tekmovalne rezultate nedavno ustanovljeno rokometno moštvo pod usmerjanjem in vodstvom telesnovzgojnega učitelja Mihe Prosenca.

Pogovor je nanesele še **na treninge športnikov**, ki ne utrjujejo samo mišice, ampak tudi voljo. Naš sobesednik se je nasmejal, ko se je spomnil svojih rednih treningov. Tovariš Bručan pravi o sebi, da mu je bil najboljši redni trening tek v službo in iz službe domov. Bil je lesni delavec v nekdanji Remčevi tovarni (sedaj »Stol«). Cesta Kamnik — Duplica mu je bila vsak dan dvakrat tekaška steza. Redne runde pa je imel tudi v parku za sedanjim samskim domom. Za njegovega športnega kolega Friderika Zorgo iz Ljubljane pa npr. vedo, da je poleg redne vadbe na pravi tekaški stezi uporabil za utrjevanje vzdržljivosti tekaške izlete iz Ljubljane v Domžale in nazaj. Tekel je do svojega prijatelja, kjer mu je njegova mati dala skodelico mleka in kos kmečkega kruha, pa je po kratkem počitku in skromnem okrepčilu spet tekkel nazaj v Ljubljano. V najrazličnejših, a ne najbolj rožnatih pogojih, je vadila večina atletov. Geslo vseh

športnikov, tudi tedanjih, je bilo: »Mens sana in corpore sano!« (»Zdrav duh v zdravem telesu!«)

V razgovoru nam je bilo zaupano, **kako so naši nekdanji športniki uspevali na tekmovanjih zunaj naših meja.** Želi so uspehe in se uvrščali med najboljše tekmovalce. V Pragi je bil Bručan po uspehu pri teku na 3.000 m kot zmagovalac na prvem mestu, na 5.000 m pa sta on in Ivo Krevs dosegla drugo mesto in premagala najboljše češke dolgoprogaše; razlika v rezultatu je bila kar za pol

minute v prid naših dveh Jugoslovanov.

In še pikra, hudomušna pripomba, pa vendar umestna!

Ob odhodu s tekmovanj v inozemstvu so tekmovalci iz prihranjenih dnevnic raje nakupili kvalitetne »šprinterice«, majice in hlačke, kvalitetne trenirke pa, če je bilo še toliko denarja. Kupovali so manj ali skoraj nič takega, saj niso imeli denarja, zaradi česar bi jih cariniki na meji dalj časa zadrževali.

Po razgovoru zapisal — enc

Rokometaši na novem športnem igrišču

V 6. številki Kamniškega občana je sestavek »V Kamniku novo športno igrišče« seznanil občane z otvoritvijo asfaltne plošče za košarko in rokomet. Kako nujno so bili potrebni ti športni objekti, govori dejstvo, da so zasedeni od ranega jutra do poznega večera. Tam vidimo predvsem šolsko mladino, kajti šola uporablja ta igrišča za pouk telesne vzgoje. V poznih popoldanskih urah pa se slika spremeni. Ura telesne vzgoje naj bi bila taka kot vsaka druga učna ura, zato so odveč vsakršni strokovni nasveti in razne opazke s strani opazovalcev. Priporočljivo bi bilo, da se postavi primerna ograja, ki bo onemogočala radovednežem stati tik ob igrišču.

Z novim asfaltnim igriščem so dobili tudi kamniški rokometasi boljše pogoje za delo. Z marljivim treningom jim je uspelo, da so s kvalifikacijsko tekmo (v Kranju so premagali ekipo Besnice z rezultatom 28 : 18) preskočili najnižji razred in tako sedaj tekmujejo v I. gorenjski ligi. Začetek je

obetel kar najboljše. V prvi tekmi so premagali drugo uvrščenega z lanskega prvenstva, ekipo Selc, z 26 : 21. Tudi z Jesenic so se vrnili z dvema točkama — zmagali so z 19 : 14. V tretjem kolu pa se je zataknilo. Srečali so se z razpoloženo ekipo Škofje Loke, ki je domačine premagala z 11 : 20.

Ta poraz sicer ne potrebuje opravičila, vendar bi bilo dobro opozoriti na problem, ki se je pojavil z začetkom šole. Ko je bilo igrišče zgrajeno, sta bila za trening določena torek in petek. Med počitnicami je bilo v redu, kajti nihče razen rokometasov ni bil zainteresiran za igrišče. S pričetkom pouka pa so morali igralci prestaviti trening na soboto in nedeljo kot edino prosta dneva, kar pa je za normalne treninge in nastopanje v ligi vsekakor premalo. Pred rokometasi so še naporene tekme, na katere se bodo morali temeljito pripraviti, zato upravičeno težko pričakujejo rešitev tega problema.

Miha

Tovariš Bručan, nekdanji dolgoprogaš

nas v Kamniku, ampak ga poznajo tudi atleti in športska publika vsega Balkana in drugih držav, kamor je še pred vojno ponesele ime Kamnika in širše rodne domovine, smo ga naprosili, naj nam zaupa nekaj misli o srečanju atletov v Celju in o športu samem.

Bručan je bil večletni državni in trikratni balkanski prvak v teku na 5000 in 10.000 metrov. Žal v Celju zaradi telesne poškodbe ni mogel na atletske steze, bil pa je med častnimi člani — atleti.

O športni slovesnosti se je izrazil pohvalno, vsa pohvala gre v AD Kladivar, ki je po vojni prvi organiziral srečanje starih in sedanjih športnikov. Nekdanji atleti tekmovalci so se razen nekaj izjem srečanja v Celju udeležili in tudi tekmovali. Razveseljivo je bilo, da so stari tekmovalci na tekmovanjih pokazali izredno voljo in borbenost, kar naj bi bila spodbuda in vodilo mlajšim atletom za doseg najboljših rezultatov.

Edina slaba stran tekmovanja je bil prekratek rok za organizacijo takega srečanja, zaradi česar so bili nekdanji najboljši atleti

Srečanje z ekipo »Krvavca« iz Cerklj

● **STAROSTA KAMNIŠKIH LOVCEV** — upokojeni odvetnik dr. Franc Trampuž, je praznoval 80-letnico. Ob visokem jubileju so mu čestitali zastopniki kamniške lovske družine.

● **V SAMOPOSTREŽNI TRGOVINI PREHRANE** — na Trgu talcev je od 1. oktobra začel veljati zimski obratovalni red s tem, da sta zvečer trgovina in bife odprta samo do 19.30. ure.

● **SEPTEMBRSKI NALIVI** — so dokončno podrli brv na Perovem. Ker je tod brv čez Bistrico nujno potrebna, so uredili zasilen prehod iz ostankov brvi in desk kar po rečni strugi. Seveda bo prehod mogoč samo do prvega večjega deževja, ko pa voda upade, ga bodo morali sproti popravljati. Na mestu, kjer je bila dozda brv, bodo zgradili most, ki bo usposobljen tudi za vožnjo z lažjimi vozili.

● **V JARSAH JE UMRLA 21-LETNA ŠTUDENTKA JANKI SITAR** — ki je leta 1966 opravila zaključni izpit na kamniški gimnaziji. Pokopali so jo v Radomljah.

Dan narodne noše v Kamniku

Tudi drugi praznik narodne noše v Kamniku je uspel nad vse pričakovanje. Medtem ko vremenske razmere niso bile obetajoče, se je v nedeljo 3. septembra razlil nad pokrajino čudovit dan, kakor bi se sonce veselilo pisane lepote naših narodnih noš.

Kamnik se je dostojno pripravil na tako lep praznik. Meščani so izobesili zastave, v izložbenih oknih trgovin je muzej Kamnik uredil razstavo kamniške preteklosti, avtobusi podjetja Ljubljana transport so vozili okrašeni z lepaki, ki so vabili na kamniški praznik. Prijave so obetale veliko udeležbo narodnih noš iz kamniške in domžalske občine ter z

gorenjske strani pa tudi iz zamejstva.

Turistično društvo, ki je organiziralo ta prelepi praznik, je s požrtvovalno vneto opravilo vse priprave, tako da se je program razvijal brez zastoja. Dopoldne je bilo pred dijaškim domom tekmovanje za najlepšo narodno nošo. Priglasilo se je nad 100 tekmovalk, ker moške noše letos niso ocenjevali. Strokovna komisija je neprizadeto ocenjevala vsak del noše posebej in točkovala od 1 do 3. V poštev je vzela po vrsti: čevlje, nogavice, spodnje krilo, ošpetelj, krilo, predpasnik, sklepanec, ruto, pokrivalo, okrasje in dodatke. Največje število doseženih točk je

bilo torej 33. Nagrade so poklonila podjetja iz kamniške in domžalske občine. Žal so v zadnjem trenutku odpovedali udeležbo prijavitelji iz Zilske doline, Tržačani iz mesta in okolice pa so se pripeljali s posebnim avtobusom in osebnimi avtomobili. Posebno pozornost so že dopoldne vzbudili Belokranjci iz Starega trga pri Crnomlju. Ko so se ocenjevalni komisiji predstavile Tržačanke v najizvirnejših in najstarejših nošah so vzbudile pravo navdušenje gledalcev. Zato je tudi predstavica od Sv. Ivana iz Trsta dosegla eno od dveh prvih nagrad, druga pa je šla v Radomlje. Žal se ožjega izbirnega tekmovanja, najbrž po nesporazumu, niso več udeležile tekmovalke iz Lukovice s prelepimi pečami, brez dvoma bi vsaj ena prišla v poštev za visoko nagrado.

Dopoldne je domžalska godba na trgu s promenadnim koncertom dvignila razpoloženje. S prodajo spominkov in posebnim žigom z datumom praznika na razglednicah je prireditev dobila še večje obeležje. Tudi nekatere trgovine so bile odprte.

Popoldne se je ob zvokih kamniške in domžalske godbe razvil sprevid narodnih noš izpred kul-

reditelji na ploščadi industrijskega kombinata »Svit« našli res primeren prostor za tako veliko prireditvev. (Lani je na dvorišču samega doma zmanjkalo prostora in gledalci so se razšli.) Reka gledalcev se je ulila po Ljubljanski cesti, stotine avtomobilov so zajezile prehode. Toliko ljudi zares še ni bilo zadnja leta na nobeni prireditvi v Kamniku. Če bi še ozvočenje potekalo v redu, bi bil nastop folklornih skupin brez prigovora. Program nastopa, ki so ga gledalci lahko opazovali z visokega pristopa k tovarni, so izpolnili predvsem folklorna skupina iz Kamniške Bistrice s pesmijo in plesom in pa Belokranjci, ki so predvajali zanimive svatovske običaje iz svojega kraja.

V uvodnem nagovoru je predsednik Turističnega društva Kamnik dr. Svetozar Frantar poudaril pomen takih prireditev in izrekol priznanje udeležencem. Predsednik ocenjevalne komisije je objavil rezultate tekmovanja in razdelil darila.

Uspela prireditev je zagotovila, da bodo naslednje še lepše in boljše. Taka prireditev pa tudi združi udeležence raznih krajev domovine in doda navdušenju za oh-

Drva z Menine

Na Menini so bili letos v skrbah, kam bodo s toliko količino kurjave, ki se je nakopičila vzdolž ceste. Lani jeseni je bilo rečeno, da ne smejo prodajati drv po zasebni liniji, vse bo pokupilo gozdno gospodarstvo. Poplava pe-

daleč od Mesorojce pod gozdovi, iz katerih spuščajo les do ceste. No, zdaj teh skladovnic ni več na planini. Jesenski čas je dvignil zanimanje za drva, dvignila pa se je tudi cena. K temu je treba pristeti še prevoz v dolžini 35 km,

Drva z Menine

či na plinsko gorivo pa je zavrla uporabo lesa in na Menini je ostalo več sto kubičnih metrov bukovih polen, lepo zloženih v sežnje. Ker je nenadno zapadel visok sneg, so drva čez zimo ostala v planini, pa tudi kakih 300 m³ hlovdovine je ostalo pod snegom in so jo šele spomladi zvozili na žage. Poleti se nihče ni zmenil za drva in lastniki so jih ponujali po 20.000 in celo 18.000 S din seženj. Tudi drva iz letošnje poseke niso bila dosti dražja. V vsej dolžini ceste je kakih 1000 m³ bukovega lesa za kurjavo čakalo kupce. Naša slika predstavlja izsek ceste ne-

pa imamo tržno ceno v Kamniku. Kdor je vzel drva z Menine, pa ve, da je napravil dober kup. Njihova kalorična moč je višja, saj so trda, da žaga kar stoka pod njimi. V začetku oktobra so odgnali na Menino čredo tovornih konj, ki bodo prenašali ali vlačili drva iz oddaljenih gozdov k cesti. Tudi ta drva bodo še pred zimo spravili s planine, seveda če nenaden nalet snega ne bo spet pregnal konje v dolino. Lani je neki posestnik komaj spravil konje po visokem snegu v vas. Moral jim je z lopato utirati pot, da so mogli po strmini navzdol.

Z DNEVA
NARODNIH NOŠ
V KAMNIKU:
NAJVEČ PRIZNANJ
SO POŽELE
ORIGINALNE NOŠE
IZ OKOLICE TRSTA

F. S.

turnega doma. Na čelu sta jezdila postavna Gorenjca z zastavami, potem pa so sledili udeleženci po krajih in skupinah. Tik pred pričetkom so se z avtobusom pripeljali še vrli Gorenjci iz Rateč pri Planici in se vključili v dolgi sprevid. Občinstvo je v gostem špallirju na obeh straneh ulic in trga živahno pozdravljalo mimohod. Tako lepega in pisanega sprevida, ki je prikazal neizčrpno bogastvo naših narodnih noš, gledalci ne bodo zlepa pozabili. Fotografii in snemalci s kamerami so vneto snemali najlepše prizore in upamo, da bomo letos spet lahko videli tako uspele filme v barvni tehniki, kakor so nam jih prikazali lani.

Sprevid se je iz Kidričeve ulice podal na Bakovnik, kjer so pri-

ranitev in negovanje narodnih noš in običajev novih vzpodbud. Ganljivo je bilo pobratenje udeležencev z dveh skrajnih meja slovenskega ozemlja, Tržačanov in Belokranjcev. Turističnemu društvu gre vse priznanje, da je z dnevom narodne noše uvrstilo Kamnik med kraje s tradicionalnimi prireditvami.

Veliko priznanje gre tudi delovnemu kolektivu industrijskega kombinata »Svit« in direktorju Lavrincu, ki je prevzel pokroviteljstvo nad prireditvijo in dal na voljo prostore v tovarni, kjer bi bili tudi v slabem vremenu vsi udeleženci pod streho. S postrežbo na prireditvi se je izkazal upravnik hotela Šimnovec Andrej Zorman.

● PRI PREZIDAVI HIŠE št. 23 NA TITOVEM TRGU — so pod ometom odkrili obok gotskega okna. Če je bilo to okno v pritličju hiše, ki je ena najstarejših v Kamniku in je bila last gospodarjev Starega gradu — odtod naziv »Grajski dvor« — potem je bil kamniški glavni trg precej nižji. Morda pa je okenska odprtina služila kakemu drugemu namenu. Obok so pustili v zidu, kar daje še večji pomen hiši, ki je zaradi okenskih polic v prvem nadstropju eno najznamenitejših poslopij v mestu.

● V LJUBLJANI JE UMRLA V STAROSTI 82 LET ALBINA PRESL — vdova po kamniškem gozdarju Viktorju Preslu. Pokopali so jo ob veliki udeležbi Kamničanov na kamniškem pokopališču na Zalah.

TAKI SMO...

● **BLIŽA SE DAN MRTVIH** — ko se bomo spominjali svojih dragih umrlih, krasili grobove s cvetjem, prižigali svečke in se s hvaležnim srcem ustavljali pred grobovi in spomeniki tistih, ki so žrtvovali svoja mlada življenja za svobodo svojega ljudstva ali pa izgoreli v zvesti službi svojemu narodu. Živi bodo poskrbeli, da na dostojen način počastijo spomin mrtvih. Zeleli bi, da bi bili ta dan vsi grobovi deležni naše pozornosti. Ali bomo pogledali, kako je z grobovi tistih naših občanov, ki so s svojim delom pomagali graditi slovensko kulturo ali pa dvigati gospodarski napredek in uspeh svojega rojstnega kraja, in nazadnje tistih, ki so še za življenja z darežljivo roko in srčno dobroto podpirali gospodarska in kulturna prizadevanja mesta? Opažamo namreč, da nekaj takih grobov sameva skozi vse leto. Nihče se ne zmeni zanje. Spomeniki propadajo, napis zginjeva. Taksi smo pač, da v času dogodka marsikaj pozabimo. In vendar so nekateri naši pokojniki zapustili svoje imetje občinski skupnosti, ki je zato po moralni dolžnosti obvezana, da spet skrbi za njihovo poslednje domovanje. Tako je na primer grob **Koroškega rodoljuba Vilčnika** zanemarjen in zapuščen. Prišel je s Koroške in je bil graščinski oskrbnik. Kamnik se mu je tako priljubil, da je po smrti leta 1924 zapustil vse svoje imetje občini Kamnik. Danes je v njegovi hiši glasbena šola, med obema vojnima pa so imeli v njej svoje urade občina, uprava za ceste in mestni stražnik. Vilčnikov grob prerašča plevel, železno ograjo pa razjeda rja. Tudi grob **Uršule Koširjeve**, okrajne babice, težko najdeš, ker je napis zbledel. Skoro pol stoletja je v Kamniku stala ob strani materam v najtežjih trenutkih in je pomagala na svet dvema rodovoma Kamničanov. Veliko hišo na trgu, kjer je trgovina »Oblačila«, je zapustila mestu. Njen nagrobnik na Žalah, je nagnjen in grozi, da se bo podrli, desno krilo spomenika je odpadlo in leži na tleh. Seveda nihče ne more zahtevati, da bi mladi rodovi po 25 letih to vedeli, zato pa je prav, da prisluhnemo ugotovitvam na tem mestu in s potrebno pieteto dokažemo, da tudi sedanji rod zna ceniti zasluške meščane in darežljivo roko svojih prednikov. Za to ni treba postavke v proračunu, niti dolgih razprav. Kar mimogrede, z nekoliko dobre volje in z uvidevnostjo se to da napraviti, vsaj v okviru skrbi za lepoto naših Žal. Vsakdo bo z odobravanjem vzel na znanje, če bomo znali tudi te stvari postaviti na pravo mesto.

● **ZASTRAN MEDVEDOVEGA IN PETRUŠKOVEGA GROBA** — smo čitali že mnogo očitkov v časopisju, pri čemer upravičeno menimo, da bodo skrbi za njuna grobova skozi vse leto vodila naša prosvetna društva in pa dom Antona Medveda. Mar preveč zahtevamo?

● **NA NAŠIH CESTAH JE NEDAVNO RAZSAJAL STROJ** — ki lahko prerahlja cestišče do obisti. Ponekod je res koristno opravil svoje delo, drugod pa je njegov pojav vzbudil negotovanje. Postavimo v Nevljah. Avtomobilisti se radi izognejo tisti na silo asfaltirani cesti skozi Vrhpolje, ki ji pravijo »samajama«, pa vozijo po kolovozu skozi Nevlje. Na tej dobrodošli prehodnici je stroj spehal tisto skromno plast gramoznega cestišča na stran in razbil prejšnjo podlogo ceste — nekdanjo njivo. Zdaj je pravi užitek voziti po tej cesti, ko se razmoči v gosto kašo, ki jo je skuhalo stremljenje po izboljšavi. Promet se je spet vrnil na vrhpoljsko »samajamo«, ki pa se ji tam mimo pokopališča in teniških igrišč kolesarji izognejo na pločnik. Pa tudi kamioni že vozijo po pločniku na poti v mesto. Vsaj za desno polovico vozila imajo na voljo gladko cestišče, ko pa so jih cestarji pustili na cedilu, kakor tisti ozvočevalec turistično društvo ob prireditvi narodnih noš. »Brez skrbi«, je baje rekel, »ozvočenje bo v redu«, potem pa se je brezskrbno umaknil in ga nihče ni mogel najti, kot tudi ne tistih zidarjev, ki so postavili zidarski oder ob hiši v Kidričevi ulici in jih tedne ni bilo na spregled, peči pa naj se na ozkem prehodu umikajo na cesto. Morda v statistiki nesreč še ni dosežen plan ali pa ni določena norma, v kolikem času se tako hišno pročelje lahko popravi in prepleska. Seveda, ko smo pa tako potrpežljivi...

Seveda pa ne vedno, včasih nas popade tudi huda jeza kakor tisto žensko, ki se je v svetlem avtu pripeljala pred samopostrežno trgovino na Trgu talcev in plačala za kilogram novega, zelo lepo zapakiranega krompirčka 134 starih dinarjev, potem pa dokazovala, da je na trgu po 80 dinarjev. To je bilo proti koncu avgusta. Spoštovani kupovalci bi v tem primeru svetovali, da premakne tisto tono svetlega železa in z močjo 60 konjskih sil oddrda na trg pa kupi kolikor hoče krompirja po tržnih cenah. Tako tudi danes (v začetku oktobra) dobiš krompir na trgu po 60—70 din, v samopostrežni trgovini Kočne na Zapricah po 85 din, v Prehrani na Trgu talcev pa po 101 dinar. Nihče te ne sili, da kupiš najdražjega. Še tržno nadzorstvo se nad takim razponom cen ne jezi. Ko smo se o tem svojčas pogovarjali s predstavniki trgovine, smo omenili, da bi namesto uvoženih jabolok po 400 ali 420 dinarjev lahko prodajali tunjiška jabolka po 200, pa so nam predstavniki trgovine modro odgovorili, da trgovina temelji na čisti računici, ne pa na ljubezni do potrošnika. Dokler bodo naši ljudje **tako malo cenili denar**, da bodo kupovali jabolka po 400 din, jih bo trgovina tudi po tej ceni prodajala. Seveda, saj pri isti količini in ob istem delu zasluži še enkrat toliko. Kdor pa bi rad ceneje kupoval, naj gre na trg ali pa v Tunjice.

Ko smo že pri trgovini, pa še omenimo, da v samopostrežbah na trgu in na Zapricah ni papirja ob policah za kruh. Moraš ga položiti v košarico, zavijejo ti ga pa šele pri blagajni, ali pa moraš prinesiti papir s seboj. Nekateri kupci gredo prej k blagajni po papir, če nočejo položiti kruha v košarico, kjer je prejšnji kupec nosil pralni prašek, milo ali kaj podobnega.

Kaj nam prinaša Zakon o spremembah in dopolnitvah Temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju

V uradnem listu SFRJ št. 1/67 z dne 6. 1. 1967 je objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju. Z navedenim zakonom je spremenjen tudi člen 218, ki nalaga delovnim in drugim organizacijam, da določijo s splošnim aktom, s katerim urejajo organizacijo poslovanja, delovna mesta, na katerih lahko delovni invalidi glede na svojo delovno zmožnost uspešno delajo ob normalnem naporu, ne da bi se jim invalidnost poslabšala. Delovna mesta, določena za delovne invalide, so namenjena tudi za poklicno rehabilitacijo (usposabljanje) delavcev-invalidov. Na delovna mesta, določena za delovne invalide, sme delovna organizacija razporediti drugega delavca le tedaj, če nima invalida, ki bi bil zmožen opravljati dela na takih delovnih mestih. Taka razporeditev pa sme biti le začasna, dokler se ne pokaže možnost, da se zaposli ustrezn delovni invalid. O delovnih mestih, določenih za invalide, mora delovna organizacija poslati poročilo krajevno pristojnemu zavodu za zaposlovanje.

NOVOSTI V INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

V 4. odst. spremenjenega 218. člena je rečeno, da organ občinske skupščine, ki je pristojen za delo, imenuje v spornih primerih na predlog delovnega invalida, zavoda za zaposlovanje ali komunalnega zavoda za socialno zavarovanje komisijo, ki naj ugotovi, ali ima delovna organizacija delovna mesta, na katerih lahko delajo delovni invalidi, in ali so ta delovna mesta pravilno določena.

Dosedanje zaposlovanje invalidov je bilo dokaj prepuščeno dobri volji delovnih organizacij in spretosti socialnih delavcev komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, ki so skušali najti skupno besedo z delovnimi organizacijami.

Poleg navedenih novosti pa so še druge spremembe in dopolnitve, ki so prav tako pomembne za delovne organizacije in zaposlene delavce.

26. členu TZIZ je dodan nov 26.a člen, ki se glasi:

Da se izognemo vzrokom, ki pripeljejo do invalidnosti, oziroma da delavca ne razporedijo na delovno mesto oziroma delo, na katerem bi mu glede na njegovo splošno zdravstveno stanje lahko grozila nevarnost, da postane invalid, morajo delovne organizacije za delavca, ki prvič stopa v delovno razmerje, **ugotoviti, da izpolnjuje splošne zdravstvene pogoje** v smislu predpisov o delovnih razmerjih, poleg tega pa tudi njegovo splošno zdravstveno stanje, zlasti glede dejstev, ki bi bila lahko vzrok, da bi delavec med delovnih razmerjem lahko postal invalid oziroma pretrpel telesno poškodbo. Ta dejstva se ugotavljajo z zdravstvenim pregledom, po potrebi pa tudi s tem, da se zahteva poprej mnenje

specialistov oziroma specialističnih zdravstvenih zavodov.

Dodan pa je tudi 116. členu nov 116.a/ člen, ki se glasi:

Delovne in druge organizacije, državni organi in zasebni delodajalci **so dolžni obdržati na delu oziroma sprejeti na delo delovnega invalida, pri katerem je nastala invalidnost kot posledica nesreče na delu ali poklicne bolezni, medtem ko je bil pri njih v delovnem razmerju.**

Če zaradi narave njene dejavnosti pri delovni organizaciji ni delovnega mesta, na katero bi mogla razporediti takega delovnega invalida, ga mora organizacija zaposliti pri drugi organizaciji na ta način, da se z njo neposredno dogovori, da z njo skupaj ustanovi novo organizacijo, v kateri je zagotovljena zaposlitev delovnim invalidom, in pod., z obveznostjo, da sama trpi stroške take zaposlitve, v številki tudi izdatke za materialno oskrbo delovnega invalida do zaposlitve.

To so bistvene novosti novele temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju, s katero je večji del obveznosti glede zaposlovanja invalidnih oseb prenesenih na delovne organizacije oziroma delodajalce.

Torej, da bomo imeli zaposlenih čim manj delovnih invalidov, moramo posvečati čim večjo skrb varstvu na delu. Stremeti moramo za ustvaritev čim varnejših delovnih pogojev, s tem da sproti odстранjujemo vse pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki lahko povzročajo nesrečo na delu ali obolenje v zvezi z delom.

● **ALI POZNATE NAŠO DOMOVINO?** — V okviru priljubljene oddaje radio Beograda je bila pod tem naslovom 8. septembra ob 9. uri dopoldne cela ura posvečena Kamniku. V živahnem zaporedju so bili prikazani razgovori s predstavniki kamniškega življenja o kamniški zgodovini, o gospodarskih in kulturnih problemih mesta, o turističnih in drugih zanimivostih. Slišali smo nadvse zanimive razgovore s planšarji na Veliki planini, z upravnicu Arboretuma v Volčjem potoku, prisostvovali vaji pevcev »Lire« itd. Razgovore je spretno vodila in pripravila oddajo novinarka radio Beograda Mirjana Anastasijević. Kljub neprimernemu času — oddaja je namenjena šolam — ji je prisluhnilo tudi mnogo Kamničanov, ki želijo, da bi jo radio Beograd kdaj ponovil v večernem času. Tak način seznanjanja poslušalcev z vsemi kraji naše domovine je res nadvse primeren in gre radiu Beograd vse priznanje.

Na posebni osnovni šoli na Homcu aktivno in uspešno deluje Društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam v domaški in kamniški občini. To društvo je bilo ustanovljeno šele lanske leto v decembru na iniciativo republiškega društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam. Bežni pregled vsega dosedanjega dela tega društva nam jasno kaže, da je društvo v tem kratkem času doseglo kar zavidljive uspehe pri pridobivanju članstva. Vse v večjem številu pristopajo ne samo naša industrijska podjetja obeh občin temveč tudi družbene organizacije in ustanove vseh vrst. Danes šteje društvo med svoje podporne člane že lepo vrsto naših uglednih industrijskih podjetij, tako tovarno »TOKO« iz Domžal, tovarno »Trak« Mengeš, občinski odbor SZDL Domžale, osn. š. Dragomelj, osn. š. Radomlje, osnov. šolo Dob, osnov. šolo V. Perka Domžale (člani kolektiva), osnov. šolo Jarše. Dalje so pristopili k društvu Občinski odbor RK Kamnik, Podmladki RK Zg. Tuhinj, šole V. Perka iz Domžal, šole Mengeš, kraj. odbor RK Moravče in Količevo. Posebno poh-

valo pa izreka društvo nad vse požrtvovalni tovarišici Gottwald Ani, ki je v kemični tovarni sama nabrala med delavci 304 N din. Med šolskimi kolektivi moramo pohvaliti kolektiv šole Brdo, ki je med prvimi nakazalo primerno podporo. Člani tega društva so seveda tudi vsi starši otrok, ki obiskujejo Posebno osnovno šolo na Homcu, in ves kolektiv domaške šole. Prav zadnje dni pa so pristopili še tovarna »INDUPLATI« Jarše, tovarna »STOL« Duplica, in »KOVINAR« iz Šmarce. Vsi ti so največ pripomogli, da bo na šoli že v jeseni otvorna in lepo opremljena prva delavnica za tehnični pouk. Za vso tovarniško naklonjenost se društvu vsem iskreno zahvaljuje in želi, da bi pristopili še tisti, ki še vedno stojijo ob strani in ne čutijo potrebe pri-skočiti na pomoč društvu, ki se bori za najbolj humano nalogo, pomagati vsem, ki jih je narava krivično obsodila in obremenila z manjvrednostjo v naši socialistični družbi. Kdo od nas, ki se čutimo člane te nove socialistične stvarnosti, bi mogel ob tem dejstvu stati hladno in nezainteresirano ob strani?

Nace Vodnik

Vrt v oktobru

V oktobru sejemo za pomladansko uporabo še radič, zimsko solato in korenje. Setev bo uspešna, če bo lepa in topla jesen. V tem mesecu presajamo zimsko solato, zgodnje zelje in ohrovt, ki smo ga posejali v avgustu, v 10 cm globoke jarke, ki smo jih napravili v smeri vzhod-zahod. Na tak način posajene sadike zaščitimo pred mrzlim vetrom, če zemlja čez zimo ni pokrita s snegom.

Če smo posadili brstični ohrovt, mu v tem mesecu odščipnemo vrh stebela, ker mu na ta način pospešimo rast glavic, ki jih je začel nastavljati v pazduhah listnatih stebelov. Glavice začnemo uporabljati pozno v jeseni, pozimi in zgodnji pomladi kot običajni ohrovt in veljajo v času, ko primanjkuje druge zelenjave, za najboljšo. Brstični ohrovt dobro prezimi na prostem, posebno, če ga pokrije sneg, sicer je tudi dobro, če ga odenemo s slamo.

V tem mesecu sadimo zimski česen in šalotko. Dobro dozorjeno čebulo, šalotko in česen shranimo v suhem, toplim prostoru (a ne pretoplem), da so plodovi varni pred zmrzovanjem. Če smo solato sadili v pokrito gredo, jo po malem zalivamo.

Ob koncu tega meseca, ali če bo dolga topla jesen, tudi prve dni novembra, ob suhem vremenu vzimimo v kletih, pokritih gredah ali zasipnicah razne pridelke z vrta. V zasipnicah jih odenemo s slamo in zemljo. Primerno odeta rdeča pesa in črna redkev obstaneta v zasipnicah veliko bolj sveži kot v kleti, kjer zelo radi zveneta. Pred slano porežemo posamezna paradižnikova stebela z zdravimi nedozorelimi plodovi in

jih obesimo v toplem prostoru ali pa same plodove položimo vsaksebi na leseno polico.

Ob koncu oktobra začnemo puliti radič, nedoraslo endivijo in blitvo (mangold). Najmočnejše korenine radiča in blitve izkoplje-mo, jih posadimo ob kaki južni steni, prisujemo zemljo in odene-mo s slamo ali listjem. Kjer nimajo takega prostora, naj jih v svetlih, kletih posade v plitve za-boje, a ne pokrijejo, od časa do časa pa malenkostno zalijejo s postano vodo. Neki znajdljivejši vrtničkar si je pomagal z odžaganimi obodi starih sodov, namesto da bi za siljenje pripravil posebne zaboje. Tako siljeni radič ali blitvo nabiramo že v zimskem času, ko nam na splošno primanjkuje za človeški organizem tako potrebna zelenjava. Še ne dovolj doraslo endivijo pa vložimo, a ne pretեսno skupaj, v prezimovališče v pesek ali vrtno zemljo. V zračni kleti ali pokriti gredi manjka dovolj-ne svetlobe, zato porumeni. Za prezimljenje je boljša zelena endivija.

Spraznjene vrtno grede polopati-mo in pognojimo s hlevskim gno-jem tisti del vrta, ki smo ga namenili za zelenjavo kot zelje, ohrovt, zelena, por, solata, paradižnik, paprika, kumare, jedilne buče in špinača. Ob gnojenju ne smemo gno-ja zagrebsti na dno jarkov, pač pa ga pred lopatanjem razstrosimo, še bolje pa je, da ga zagrebemo v vsako vrsto blizu površja in ga tako z zemljo pomešamo. Prelopate-no zemljo pustimo neporavnano, da jo zmrzal čez zimo po površini zdrobi, v notranjosti pa ostane rahla. Spomladi, ko pripravljamo grede, jo poravnamo z grabljami.

POROČILO MATIČNE SLUŽBE

ZA MESEC AVGUST 1967

ROSTVA: Rojstev ni bilo.

POROKE: GOLOB Marjan iz Črne, avtomehanik, star 22 let, in KOTNIK Ana z Vrhpolja, krojačica, stara 21 let; KERN Janez z Gore pri Komendi, gradbeni delovodja, star 27 let, in TRPOTEC Cirila iz Sp. Stranj, tkalka, stara 28 let; KOLEŠA Anton iz Kamnika, mizar, star 23 let in SMREČNIK Fanika iz Kamnika, delavka, stara 19 let; MAROLT Valentin iz Trzina, delavec, star 25 let, in KONDA Lidija iz Kamnika, snazilka, stara 19 let; PIRS Stane iz Mekinj, elektromehanik, star 24 let, in MALUS Antonija iz Kranja, uslužbenka, stara 25 let; PODBEVŠEK Anton iz Buč, šofer, star 25 let, in POTOČAR Marija iz Cerine, natakarka, stara 24 let; SIVEC Jože iz Sr. Jarš, gradbeni tehnik, star 22 let, in KOZELJ Majda iz Šmarce, uslužbenka, stara 25 let; ŠTUPAR Emilijan s Klanca, zidarski pomočnik, star 26 let, in ŠTEBE Marjeta iz Podboršta, delavka, stara 24 let.

SMRTI: BERGANT Jožefa iz Mekinj, osebna upokojenka, stara 85 let; GOLOB Franciška z Gozda, osebna upokojenka, stara 54 let; KOČAR Janez iz Zagorice, osebni upokojenec, star 70 let; KRT Justina iz Mekinj, osebna upokojenka, stara 79 let; MAJDIČ Vincenc z Duplice, ortop. mehanik, star 32 let; POGAČAR Janez z Okroga, kmet star 63 let; POLJANŠEK Mihael iz Mekinj, klju-

čavničar, star 33 let; ŽAVBI Angela iz Spitaliča, upokojenka, stara 67 let; ŽGUR Marija iz Kamnika, gospodinja, stara 51 let.

OBVESTILO

Starejši ženski nudim za varstvo 6 mesecev starega otroka in za pomoč v gospodinjstvu (lahko samo v dopoldanskem času) hrano in stanovanje. Plačilo in ostalo po dogovoru.

BARBIČ Franc, Miklošičeva 1

OBVESTILO

DELAVSKA UNIVERZA KAMNIK

sprejme s 1. novembrom letos za nekaj (popoldnevov) dni dela na mesec honorarnega knjigovodjo. Višina honorarja po dogovoru. Pismene vloge pošljite do 25. oktobra 1967 na Delavsko univerzo Kamnik, Fužine 10.

»KAMNIŠKI OBČAN« — glasilo SZDL občine Kamnik. — Urejuje uredniški odbor. — Glavni urednik Vinko Dobnikar, tehnični urednik Avgust Novak. — Izhaja enkrat mesečno. — Uredništvo in uprava na Delavski univerzi, Fužine 10. — Tiska tiskarna ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju.

Mednarodni avto-rally skozi Kamnik

V nedeljo, 10. septembra, se je v Kamniku ustavilo 70 avtomobilistov, ki so tekmovali na mednarodnem avto-rallyju, ki sta ga organizirala AMD Slovenska Bistrica in Gradec iz Avstrije. Pri izvedbi pa so sodelovali tudi člani AMD Kamnik, saj je bila v našem mestu časovna kontrola. Za nekaj ur se je prek 140 gostov ustavilo pri nas in si kljub slabemu vremenu ogledalo mesto. Po kosilu v Planinki so se udeleženci rallyja spet podali na pot proti Avstriji. Na sliki: Časovno kontrolo v Kamniku so solidno opravili člani našega avto-moto društva

F. S.

Mednarodni avto-rely — (Foto F. S.)

● PEVSKO DRUŠTVO »LIRA« — je po kratkem poletnem odmoru spet začelo z rednimi vajami. V novembru bodo pevci na koncertu v Kamniku izvajali program, s katerim so nastopili v Holandiji. Gostovali bodo tudi na podeželju, najprej v Šmarci v novi dvorani kulturnega doma.